

SLOVENSKI NAROD

znaja vsak dan popoldne, izvzema nedelje in praznike. — Inzerati do 30 peti vrst a Din 2.-, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3.-, večji inzerati peti vrsta Din 4.-. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.-, za inozemstvo Din 25.-. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

Podružnice: MARIBOR Strossmayerjeva 3b. — NOVO MESTO, Ljubljanska c. telefon št. 26. — CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 68, podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190. — JESSENICE, Ob kolodvoru 108.

Račun pri poštnem čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.851.

Gospodarski položaj Slovenije

Plenarna seja zbornice za TOI — Iz poročila o delovanju zbornice — 10 let plodonosnega dela predsednika g. Ivana Jelačina

Ljubljana, 7. novembra.

Današnja plenarna seja Zbornice za TOI je bila zelo važna, zato je bila tudi udeležba zelo lepa. Udeležilo se je 46 zborničnih svetnikov. Sejo je otvoril predsednik Ivan Jelačina ter po formalnostih prešel na dnevni red.

Počastitev spomina Dragotina Hribarja

Najprej se je zbornica poklonila spomenu velikega slovenskega gospodarstvenika, ki preminul baš med zadnjo zbornično sejo, Dragotina Hribarja. Predsednik Ivan Jelačina se je spominjal pokojnika v obsevnem komemorativnem govoru. Opisal je njegove velike zasluge za naše gospodarstvo ter njegove izredne zmožnosti. Dragotin Hribar je sodeloval v Zbornici za TOI že od leta 1921. in povsod se kažejo sledovi njegovega neumornega dela in gospodarskega talenta. Pokojnik se je posvečal vsem našim gospodarskim vprašanjem z izredno pozornostjo in ni bilo gospodarske panoge, kjer bi ne deloval organizatorno ter s svojo iniciativo in vplivom. Navzoči so poslušali govor stoji in so končno počastili spomin pokojnika s klicom zasluge.

Naznanila

predsedstva

Sledila so naznanila predsedstva, poročal je predsednik I. Jelačina. Banská uprava je odobrila zbornični računski zaključek za leto 1934., po katerem znašajo dohodki 4.064.338 Din in izdatki 4.034.352 Din, presežek torej 29.985 Din. Zbornica je imenovala na podlagi določil zakona o proračunskih dvanajstinalih ob preureditvi davčnih odborov za vsak davčni odbor in zbornični osek po dva člana in dva namestnika, skupaj 280 članov in 280 namestnikov. Zbornično predsedstvo je imenovalo ob preureditvi reklamacijskih odborov zastopnika davkoplačevalcev v te odbore. Predsednik je poročal še o obitumskem letu zbornice, nakar je takoj prešel na poročilo o zborničnem proračunu za leto 1935. in o določitvi zbornične določi.

Zbornični proračun za 1. 1936

Proračun za leto 1936. se določa s potrebnimi Din 3.293.372 in s krajšem 3.316.000, torej s presežkom 22.628 Din. Za kritje se bo pobirala 8% določila od osnovnega davka pridobitine in družbenega davka ter 8% določila na 50% minimalni družbeni davek po 2. odstavku čl. 86 zakona o neposrednih davkih. Proračun je bil soglasno sprejet.

Poročilo o delovanju zbornice

O gospodarskem položaju dravske banovine in o delovanju zbornice v preteklem letu je obširno poročal zbornični predsednik g. Ivan Jelačina.

Naša zunanja trgovina

V dobi preteklih šestih mesecev je bilo naše gospodarstvo postavljeno pred nove komplikacije in probleme. Naša zunanja trgovina ni več vprašanje interesa za nakup in možnost plasiranja blaga, marveč je postala predvsem finančni problem. Naše terjatve za dobavljeno blago v kliringu z Nemčijo, Italijo in Grčijo presegajo že daleč pol milijarde dinarjev in vsi doslej storjeni poskusi niso mogli tega položaja bistveno spremeniti. Položaj postaja vse težji, ker naše terjatve napram inozemstvu nesorazmerno rastejo in moramo na plačila iz kliringa z Nemčijo čakati polnih šest mesecev, z Italijo pa tri mesece. Pri tem vzemiraj naše izvoznike na italijanska tržišča še nestalnost lire in vprašanje gospodarskih sankcij, ki pretijo izjaviti nove težave in neprivlačne. Vedno bolj se kaže, da je režim naše zunanje trgovine anahroničen in nevzdržen ter v veliko škodo našim gospodarskim interesom. Finančne posledice neobračunanih blagovnih terjatev niso ovirale samo izvoza, marveč so imele močan vpliv tudi na tujski promet. Letoviščarji iz Nemčije, ki so lani v velikih množicah posebili Jugoslavijo že v predsezoni, so letos skoraj do avgusta popolnoma izostali. Poleg tega smo imeli letos še težkoče v turističnem prometu z Avstrijo.

Na vse agresivne ukrepe, ki jih že nad leto dni uveljavljajo tuje države napram interesom našega izvoza, je ostala naša gospodarska politika popolnoma pasivna in tako rekoč indiferentna. Predlogi, ki so šli za tem, da se zaščitijo interesi naše domače produkcije s primernimi protiukrepi, so ostali brez uspeha. Tudi naše prizadevanje, da bi se omogočil izvoz finalnih izdelkov s pomočjo eksportnih premij, kakor jih dajejo vse evropske države brez izjeme svojim izvoznikom, niso vodila dosegati niti do tega, da bi se možnosti take akcije proučile.

Poleg sadja in hmelja je naš glavni izvozni predmet les. Položaj našega šumarstva in naše lesne trgovine postaja tim daleč težji. Avstrijski uvoz lesa v Italijo se je od lanskega leta povečal za 50%, naš je pa nažadoval za 10%. Les iz dravske banovine, katerega najprirodnejše tržišče je bila industrija v gornji Italiji, je zaradi lamskih in letošnjih gospodarsko političnih ukrepov Italije iz tega tržišča popolnoma izločen. Suhozemni transport v Italijo je tako rekoč prenehal. Doider nismo rešili vprašanja, kako realizirati naša klirinška dobroimetja, je naš uspeh izvoza problematičen. Promet z državami, s katerimi nimamo klirinških sporazumov, je po večini pasiven, kar pomeni za bodočnost zelo nejasno perspektivo.

Državni gozdovi pasivni

Za našo notranjo produkcijsko politiko igra vprašanje privatne ali javne iniciative odločilno vlogo. Smatramo, da ni zdrava politika, da državna podjetja in podjetja, pri katerih je država večinski delničar, izpodjedajo sistematično tla onim podjetjem, ki jih je ustvarila privatna iniciativa. To velja posebno za državna podjetja šumarske, rudarske in železarske stroke. Ni nobena tajnost, da so ogromni kompleksi državnih gozdov, ki predstavljajo 50% celokupne gozdne površine Jugoslavije, že dolga leta pasivni. Po nekaterih informacijah so dolžna podjetja državi na šumskih tleh okrog 80 milijonov dinarjev, kar pa ni oviralo, da jim ne bi dali v lanskem finančnem zakonu na razpolago 10 milijonov posojila za obratne svrhe iz javnih sredstev.

Dobave premoga za državne železnice

Na drugi strani je bil za omenjeni odnos karakterni nov načrt razdelitve dobav premoga za državne železnice, ki je bil objavljen sredi poletja. Ta razdelitev je bila razčlenjena tako, da se je od 6.140 ton, za kolikor se je zmanjšala globalna količina dobav, prevajalo na račun zmanjšanih dobav slovenskih rudnikov kar 4.600 ton ali 75% produkcije, dočim bi pri enakomernem znižanju amelo odpasti na slovenske rudnike samo 27,6% reducirane količine. Dočim so v leto 1929/30 naši rudniki dobavili državnim železnicam še 43,2%, smo padli po zadnji redukciji na 25,3%, odnosno v tonih izraženo od 75.000 ton na sedanjih 29.200 ton. Slovenski rudniki so bili s to razdelitvijo prikrašani za letnih 36.000 ton, to je za 1 do 2 dneva mesečno, kar je pri sedanji minimalni zaposlitvi 12 do 13 delovnih dni mesečno naravnost katastrofalno. Obenem se je dekretiralo znižanje cen premoga in sicer z vzvratno veljavnostjo, istočasno pa povečal kontingent za dovoz tujega premoga iz Srbije v območje ljubljanske direkcije. Zbornica je sicer dosegla, da je bila sklicana anketa, ki pa je ostala brez uspeha in so 1. novembra že stopili v veljavo zmanjšani kontingenti. Zaradi povečane civilne prototrošnje pred zimo se posledice zmanjšanih dobav v vsej usodopolni težini še ne kažejo, pač bomo pa prišlo spomladi v tem večjem obsegu do izraza. Podoben primer imamo z državno železarno v Zenici, ki je v zadnjem času s pomočjo javnega denarja razširila svoje obrate in sprejela v svoj fabrikijski program niz predmetov, ki jih je doslej izdelovala privatna industrija. Bil bi še skrajni čas, da se politika državnih podjetij revidira.

Naše železnice

Celo leto je bila v ospredju vseh vprašanj razdelitev javnih del. Ze s spomladanske razdelitve kreditov za javna dela so bili naši gospodarski krogi nezgodovno, ker se je dravska banovina zelo slabo odrezala. Kazalo je, kakor da v dravski banovini ne obstoja potreba javnih del. Žal je ta domneva iz temeljev pogrešna in baš statistika socijalnega zavarovanja kaže, da imamo v dravski banovini ogromen kader okrog 22.000 delovnih moči. Predsednik omenja prizadevanje za zgraditev avtomobilske ceste Ljubljana—Sušak, obupno stanje državne ceste od severne meje pri St. Ilju preko Maribora proti jugu in gorenske proge.

Potreba pa niso samo gradbena dela na cestah, marveč je tudi naše železniško in telefonsko omrežje v takem stanju, da je izvedba širšega programa rekonstrukcije, obnove in razširjenja neodhodno potrebna. Kakor čujemo, je predložila direkcija državnih železnic za svoje področje gradbeni program okrog 300.000.000 Din. Gre v prvi vrsti za rekonstrukcijo dolžinskih prog, počenje kamniške proge, vprašanje ljubljanskega kolodvora, ter zgradbe obeh in v močno frekventiranih postaj. Ker vsebuje zadnji dvanajstinalni zakon poboljšanje za prometnega ministra, da sme najeti večje kredite za obnovo in razširjenje železniških naprav, moramo z vsem povdramo opozoriti g. ministra na naše potrebe ter zahtevati, da se od teh kreditov dodeli ljubljanski direkciji potrebne vsote, da bi se mogli izvesti vsaj minimalni program. Znižanje

potniške tarife je letos poleti močno poživilo promet in tudi uvedba weekend kart je bila simpatično pozdravljena. Pogrešamo pa, da nimamo v vsej ljubljanski direkciji pospešenih vlakov, kar je za naše potujoče občinstvo velika škoda in zapostavljanje napram drugim direkcijam. Tudi še nismo dočakali uvedbe motornih vozil, ki so na drugih železnicah že davno v prometu.

V drugi polovici preteklega meseca se je vršil politični obhod na progi St. Janž—Sernica ter je nato na licitaciji pripadla izvršitev del domači tiskari. Tako se polagoma približuje realizaciji za svojih 13 km dolgi spoj, ki bo tvoril važno direktno zvezo Dolenjske z Zasavjem, Zagrebom in dalje v notranjost države.

Nazadovanje trgovine in obrti

Nazadovanje števila obratov in odjavljanje se je nekoliko zmanjšalo, vendar je pa v prvih devetih mesecih 1054 obrtnih mojstrov odjavilo svoje obrate in 1141 trgovskih podjetij opustilo svoje poslovanje. Vsekakor je pomembno dejstvo, da je tudi letos se nadalnjih 2.200 obratov prišlo v tako stanje, da ni moglo več vzdržati in je moralo likvidirati. Tako se je v prvih treh četrtletjih tekočega leta klub novim prijavam stanje obratov zmanjšalo pri obrtnikih za 422 tiskov, pri trgovcih pa za 670. V preteklih treh in pol letih je nazadovalo število obrtništv za 3410 obratov, trgovcev pa za 3662. To pač nazorno ilustrirana razjedajoče rane, ki glodajo na gospodarskem organizmu dravske banovine.

Stanje socijalnega zavarovanja

Če dodamo temu še položaj v vrstah delojemalcev in pomislimo, da je bilo v juniju 1930 zavarovanih pri OUZD 104.815 oseb, ki so torej imele delovno razmerje in da znaša po zadnjem izkazu število zavarovanih delavcev v avgustu, ko je sezona na višku, samo 82.796, vidimo, da je tudi v teh vrstah depresija povzročila, kakor sem že omenil, redukcijo nad 22.000 delovnih moči. V tem pa se niso upoštevale redukcije na rudnikih, niti izmenjave pri drugih zavarovalnih blaginjah. Da bo slika popolnejša, moram dodati, da je povprečna zavarovalna meja, ki je dosegla svoj višek v juliju 1930 z 2.781.000 Din, padla do avgusta letošnjega leta na 1.847.000 torej za 934.000 Din, kar pomeni letno izgubo okrog 280.000.000 za nacionalni dohodek. Za prihodnje leto se nam pa odpirajo še težje perspektive, ker moramo računati z novimi redukcijami rudarjev v premovalnih krah in morda celo z ustavitvijo nekaterih rudnikov in nadaljnjim postabljanjem položaja v našem šumskem gospodarstvu. Edo, no zatočišče delavstva je bila tekstilna industrija, a ta že z lanskim letom dosegla svojo saturacijo z 12.600 delavci, od letošnjih pomladi pa vidimo klub intenzivni zaposlenosti stalno padanje števila delavcev.

V tem položaju se moramo s skrbjo vprašati, kam naj vodi to stanje, ako se z raznimi administrativnimi ukrepi ovira snovanje novih podjetij v dravski banovini, če se na drugi strani tudi ne pristopa k organizaciji javnih del v obsegu, ki bi lahko vsaj nekoliko omili tosko stanje.

Znižanje draginjski doklad uradnikom

Pretekli mesec nas je iznenadil ukrep, s katerim so bile javnim nameščencem reducirane draginjske doklade in to baš v času, ko se je podražila pšenica, obutev in tekstilno blago ter tudi mnoga živila. Smatramo,

da je v okviru izvajanja štednje redukcija prejemkov, o katerih je prejšnji finančni minister dr. Djorgjevič trdil, da so predstavljali že v njegovem času eksistenčni minimum, gotovo zadnje sredstvo, ki se sme uporabiti le v najsikrajnejšem primeru, ko so predhodno izžpane vse druge možnosti znižanja državnih izdatkov. Po našem mišljenju je še več drugih možnosti, kjer bi se bili dali doseči prihranki za državno blagajno. Pri tem mislimo zlasti na konverzijo nekaterih visokobrestnih državnih dolgov. Upoštevati bi pa bilo treba tudi, da so cene živil v dravski banovini nesorazmerno večje, kakor v drugih banovinah. Tako je uradništvo v dravski banovini z redukcijami dvojno prizadeto. Efekt zadnjih redukcij se ceni po dobljenih informacijah za dravsko banovino na okroglih 60.000.000 dinarjev letno, kar je pri vseh drugih tegobah hud udarec, ki ga bodo občutili vse panoge obrtništv in trgovstva.

Davčna obremenitev

Število obratov stoji od leta do leta bolj v nasprotnem razmerju s predpisano pridobitino. Dočim je znašala pridobitina predlanskim 25,6 milijonov Din, je bilo lani, ko se je število obratov ponovno skrčilo za okrog 3000 tiskov, preostali predpisano 42 milijonov Din pridobitine. To nesorazmerje, ki je bilo deloma posledica ominoznega § 7, nas je utrdilo v veri, da moramo vztrajati v borbi, da se ta monstruozna določba o davčnem minimumu odpravi. S skupnim prizadevanjem se je posrečilo, da je bil z letošnjim dvanajstinalnim zakonom ta paragraf črtan in skušajo sedaj novoimenovani davčni odbori pri letošnjih prireditvah omiliti trdote lanskeletne odmere. Statistika pa nam kaže porast odhoditve tudi pri davku na poslovni promet od 103,8 na 117,1 milj. Din. V celoti je bila tudi pri drugih vrstah direktnih davkov v preteklem letu obremenitev večja kakor predlanskim, izvzema luksuzni davek, ki je nazadovol. Posebno se je povečal uslužbenški davek in sicer kar za celih 12%.

Na področju dravske finančne direkcije je bilo lani v celoti 195.232 ručnizi za plačilo davkov v znesku 1.050.000.000 Din, kar dokazuje, da je trda za denar in da davkoplačevalci le z napetjem skrajnih sil zadostajo davčnim obveznostim. Obenem s povečanjem davčnih bremen od predlanskega na lansko leto je za celih 27,5 milijonov Din porasel tudi davčni zaostanek za 16,8 milj. Din, dasi še vedno prednjačimo klub vsem tekočim naprav drugim banovinam. Če upoštevamo, da vodijo davčne knjige v dravski banovini okrog 380.000 davčnih računov in da je bilo v preteklem letu 195.232 ručnizi, vidimo, da je bil vsa k drugi davkoplačevalce zarubljen. Zato je naša dolžnost, da opozorimo na te ugotovitve in prosimo, da se gospodarsko vprašanje že vendar enkrat stavi na dnevni red.

Denarni zavodi

Sanacija položaja naših denarnih zavodov napreduje s težavo in le polagoma. Po mojih ugotovitvah imamo danes pod zaščito v dravski banovini 161 kreditnih zadrug, to so hranilnice in posojilnice, dalje 19 regulativnih hranilnic in 3 bančne zavode poleg treh podružnic bančnih zavodov, katerih centrale so izven našega področja. Ze ta statistika kaže, da v zadnjem času število zavodov, ki so prisiljeni prositi za zaščito, rapidno narašča in je zavzelo velik obseg tudi po našem podeželju, pa tudi položaj ostalih zavodov, ki formalno še niso zaprosili za zaščito, ni boljši, saj tudi oni že od leta 1931. niso likvidni. Ministrstvo je doslej izdalo uredbes samo za dveje naših največjih bančnih zavodov, dočim so vsi ostali še v proučevanju. Pri sedanjem stanju javnih financ je izključeno računati na kakšno pomoč iz javnih sredstev in kakor sem s tega mesta že pred dvema letoma opozoril, bo naloga našega denarstva, da si z lastno žilavostjo in odpornostjo ter žrtvovanjem vseh tihih in javnih rezerv, pa tudi dela svojih deležev skuša stvoriti novo bazo za nadaljnje poslovanje, da si pridobi zopet zaupanje vlagateljev.

Kmetijski dolgovi

Ta proces sanacije pa ovira v znatni meri enostransko reševanje vprašanja kmetijskih dolgov. Uredba, ki je končno izšla, je pod vplivom zemljoradniških krogov dobila čisto drugačno obliko, kakor se je prvotno pričakovalo. Praktično podaljšuje moratorij zopet za leto dni do novembra 1936, dočim pušča glavno vprašanje, to je postopka pri ocenitvah posesti, odprto To vprašanje bo rešeno šele s posebnim pravilnikom. Nova uredba je velik nadaljni korak v omejevanju pravic upnika in veljavnosti dvostranskih sporazumov, posebno ker predvideva tudi že možnost odpisa in redukcije dolgov in gotovo v tej obliki ne bo prispevala k pojačanju zaupanja v kreditne posele.

Naša pričakovanja, da bo vsaj letošnja uredba napravila konec moratornemu sta-

nju, ki problema samega ne rešuje, marveč samo kviri moralo dolžnikov in povzroča splošen zastoj v kreditnim poslovanju, se niso izpolnili. Tudi se ni upoštevala naša zahteva, da za dravsko banovino moratorij ni umesten, ker uvidemo za družni zavodi in hranilnice, pri katerih je koncentriran ostali kmetijski kredit, imajo istotako kakor privatni upniki ves interes, da se z dolžnikom direktno poravnajo, uvažujoč njegov socijalni položaj.

Dva važna nova zakona

Stojimo neposredno pred sprejetjem važnih zakonov, ki bodo odločilno vplivali na usmerjanje gospodarske aktivnosti v budoče. Kraljevska vlada je naznanila, da namerava predložiti skupščini dva za naše kroge izredno važna zakona, zakon o gospodarskih in pridobitnih zadrugah ter trgovski zakonik. Delokrog zadrug ter trgovski zakonik. Delokrog zadrug je v novem osnutku obeležen s tem, da se lahko gospodarske zadruge bavijo z vsakim delom, ki ni prepovedano in ki lahko poveča dohodek ali zmanjša izdatke zadrugarjev. Sigurno je torej, da bodo zadruge po novem zakonu posvečale glavno pozornost vnovčevanju pridelkov in izdelkov zadrugarjev in nabavljanju vseh vrst potrebnih za zadrugarje. Hranilno in kreditno poslovanje kaže po prejetih obvestilih, da bo bolj postranski posel in bo torej glavno blagovni promet. Poslovanje je omejeno na zadrugarje. Izvzete so samo obrtne zadruge kot produktivne zadruge, ki lahko prodajajo izdelke nezadrugarjem. Moramo torej tudi v budoče računati z nadaljno koncentracijo blagovnega prometa pri zadrugah in institucijah in s tem avtomatično zoževanje prometa pri politični in privatni trgovini. Važna je določba, da smejo prebitke denarnih vlog zadrug v budoče poveriti samo svojim zadrugnim zvezam odnosno državnim pooblaščenim zavodom, kar bo na našem trgu izvalilo prilicne izpremembe.

Naše hranilnice

Zbornica je prejela poleti poleg drugih načrtov v izjavo osnutek zakona o občnih hranilnicah, ki je za budočo reorganizacijo našega kreditnega in kapitalnega trga izredno dalekosežne važnosti. Naše mestne in občinske hranilnice ne igrajo naravnost historične vloge samo v poslovanem pogledu, temveč tudi v nacionalnem za ohranjanje slovenske posesti, s pomočjo podpor in cenovnih posojil so naše hranilnice omogočile v dravski banovini zgradbo 341 šol, 82 vodovodov, 76 potov, večino naših lokalnih železnic, 34 elektrinih central, 16 bolnic ter 13 zavetišč in sirotinskih domov. Osnutek zakona je zgrejen na načelu, da se imajo pupilarni naložbe oddajati nadalje v državno Hipotekarno banko, ki naj bi tudi v budoče ostala glavni nosilec hipotekarnega kredita v državi. Določbe načrta globoko režejo v naše gospodarske interese in če bi se za kon uveljavil v tej obliki, kakor je bil predložen, bi izvalil nedogledne pretese v našem hranilništvu. Zbornica je v obširni spomenici nazorno predložila vse fatalne posledice, ki bi nastale, ako bi se enostransko uveljavil nezadostno proučeni načrt, obenem je pa analizirala ozadje in vzroke sedanjega težkega stanja hranilnic, ki so že pet let imobilizirane in od katerih je 10 zavodov moralo zaprositi za odlaganje plačanja.

Motorizacija prometa

Po ugotovitvi, da se je naš tujski promet razvijal letos v znamenju novih neprivlačnih ovir in da bo treba tudi našo propagandno usmeriti v nove države, zlasti v obalne dežele Sredozemskega morja, je prešel predsednik na vprašanje koordinacije interesov in delitve rednega osebnega in tovornega prometa med motornimi vozili po cestah in po železnicah. Pri nas se je doslej vodila politika oviranja razvoja motoriziranega prometa po cestah. Železnica lahko pridobi transporte in potnike nazaj le, če ustvari zopet večjo konvencijo glede tarif in trajanja prevoza ter organizira prevzemanje pošiljatev na domu in dostavo istih domov. Dasi je naše motorne prevoznitvo slabo razvito, imamo klub vsem oviram v naši banovini 87 avtobusnih prog s skupno kilometražo 1947 km, na katerih obratuje povprečno 155 avtobusnih vozil, ki pripadajo 51 podjetjem in prevozi dnevno 7652 km. Računa se, da je promet na teh motoriziranih progah dosegel v tekočem letu okrog 1.000.000 potnikov. Za ostalo prevoznitvo imamo na zborničnem področju 334 avtomobilov in 226 psovoni-

kov, od katerih je 158 špediterjev s tovarni-
nimi avtomobili. Razvoj tovarnega prometa
se ne sme ovirati s ukrepi, kakor so bili
izdani letos.

Proces nazadovanja se še ni ustavil

Gospodarska vprašanja se ne bodo re-
šila sama po sebi, odlaganje njihovega re-
ševanja prinaša našemu gospodarstvu le
ovire in otežila obiljšanje položaja. Zato
bi morala gospodarska politika imeti ves
interes, da privatno in javno, ki je edini
porok za našo gospodarsko obnovo, s vse-
mi močmi podpira. Če gledamo številke,
ki jih beleži zborniška statistika, vidimo,
da se proces nazadovanja zaradi depresije
pri nas še vedno ni ustavil in da bi bilo
zato preuranjeno govoriti o obnovi in
odpravljanju. Na zapadu Evrope je kriza
že prebolena, gospodarstvo uravnoteženo,
ker se je poljedelstvo prilagodilo novemu
položaju, nacionalni dohodek se je obno-
vil, mednarodna trgovina reorganizirala in
ekspanzivnost kredita je omogočila poslovni
krogotok. Mi smo še daleč od tega. Potreba
na bo vrsta let naporov in dela, da pridemo
iz sedanjih kompliciranih in zato smo danes
tako skromni ter želimo le eno, namreč
naj se nam obstoječih težko po nepotrebnem
s umetnimi nepravilnostmi ne bolj ne
stopnjuje.

Zborniške akcije

V drugem delu svojega poslovnega po-
ročila je prikazal predsednik glavne zbor-
niške akcije v preteklem polletju. Omenil
je da je zabeležila zbornica v tem času
8.503 prijave obratov, ki spadajo pod obrt-
ni zakon in 15.410 odjav. Po definitivnih
ugotovitvah znaša število trgovinskih obrat-
ov na zborniškem področju 8.925, ki zapo-
sljujejo 3848 pomočnikov in 1501 vajen-
ca. Gostinskih obratov je 3587; na 200
prebivalcev pride približno po en gostinski
obrat. Gostilni je 3230, hoteli 103, restavracij
134, kavarn 76, penzionov 23, krčm
pa 909. Število gostinskih podjetij je v
zadnjih štirih letih napredovalo za 327
obratov. Obrtniških obratov je zdaj 18.305.
Število vajencev in vajenk trgovske stroke
znaša v dravski banovini 1501 in še vedno
je 619 naraščajočih, ki ne uživajo nobene-
ga strokovno nadaljevalnega pouka. Obisk
nadaljevalnih šol je zdaj za celih 37 %
manjši, kakor je bil pred 10 leti. Takrat
je prispevala država za to šolstvo še 314.536
Din, zdaj pa ne prispeva niti pare. Pred-
sednik je omenil končno še lepo uspele
obrtiške razstave, tečajne Zavoda za po-
pospeševanje obrti in splošne podatke o zbor-
niščem položaju v tekočem letu.

Predsednikova zahvala

Ker se morda sedanjí zborniški svet se-
staja pred volitvami danes zadnjič k plenar-
ni seji, se je predsednik vsem svetnikom pri-
srčno zahvalil za kolegijsko sodelovanje,
solidarnost in odločnost, ki so jo mani-
festirali pri vseh zborniških akcijah ter za
globoko razumevanje delikatnih nalog naše
zbornice, da bi se po volitvah polno-
števno zopet vrnil v zbornico in nade-
ljevali svoje uspešno delo v korist in na-
predek gospodarstva dravske banovine.

Ivan Jelačin 10 let predsednik zbornice

Po poročilu predsednika se je oglašil k
besedi podpredsednik g. Konrad Eleba-
cher iz Laškega:

Splošnova gospoda! Z letošnjim letom
poteka deset let, odkar načeljuje Zbor-
nica za trgovino, obrt in industrijo kot
predsednik gospod Ivan Jelačin. Ta
doba je bila za gospodarstvo dravske ba-
novine in za interese panog, ki so zastopane
v naši zbornici, važna in bogata na
odločilnih dogodkih. Po prvih letih zado-
voljive konjunktura in gospodarskega po-
leta smo po letu 1931 doživeli zlom naših
gospodarskih podjetij, kakor ga zgo-
dovina ne pomeni. Prešla je nevarnost, da
izgubimo vse pridobitve zadnjih desetletij,
vse uspehe napornega dela in štednje
dveh generacij, da osiromašimo na celi
črti in zapadeno stagnacijo, kjer bo vsaka
inicijativa nemogoča. Če so naši gospodar-
ski krogi že vso dobo po prevratu bili po-
tisnjeni v defenzivo ter so morali osredoto-
čiti vsa svoja prizadevanja na to, da
obvarujejo naše gospodarstvo mnogih pre-
nagljenih ukrepov in eksperimentov, o
katerih je se naprej vedelo, da ne prina-
šajo splošnemu gospodarstvu nikakih ko-
risti, je bilo v kritični dobi zadnjih let, ko

so potresi depresije raztrhali naše vrste
in so tisoči naših prejšnjih tovarnišev mo-
rali zapustiti našo fronto, tembolj potreb-
no, da imamo na čelu naše najvišje gos-
podarske institucije moža, ki se odlikuje po
svoji žilavi odpornosti, po svoji odločni
borbenosti, predvsem pa po svoji neop-
rni inicijativnosti, da nas vodi preko tega
morja nevarnosti in težkoč, da prijdremo
končno v mirnejše pristanišče.

Kot zborniški podpredsednik sem imel
priliko slediti iz bližine velikemu delu in
naporom našega predsednika, ki ga je
opravljal vsakodnevno tiho v izvrševanju
poverjene mu funkcije v obrambo in ko-
rist naših interesov. On se ni ustiral tve-
gati, kadar so to zahtevale gospodarske
prilike tudi svoj položaj, da izvaja pravi-
čno rešitev naših gospodarskih zahtev.
Zato naj mi bo dovoljeno, da v imenu
zborniškega predsedstva in mislim, da tu-
di v imenu celoga zborniškega sveta po-
rabim to priliko, da se skušam oddolžiti
gospodu predsedniku za njegovo požrtvo-
valno vztrajnost vsaj do skromne ugo-
tovitve, ki je ob enem izraz naše priro-
ne hvalečnosti. Če so ga kadaj v borbi dole-
telet posledice, ki so bile znak neprimanja,
naj bo uverjen, da je vsaj v vrstah svojih
sodelavcev v zbornici lahko računal na is-
kreno udanost tovarnišev, ki znajo ceniti
delikatnost in težavnost položaja zborni-
škega predsednika v sedanjih razgibanih
prilikah gospodarske in moralne krize.
Zato je naša vroča želja, da ostane na
svojem predsedniškem mestu čim in dela-
ven še dolga desetletja.

V imenu obrtnega odseka je govoril
v enakem smislu njegov predsednik g. I. Re-
bek, za njim sta pa še govorila predsednik
industrijskega odseka g. Krejčič in predse-
dnik gostinskega odseka g. Majcen. V imenu
zborniškega uradništva je govoril glavni taj-
nik g. Ivan Mohorčič. Vsi so se predsedniku
priročno zahvalili za njegovo plodnosno
delo in mu čestitali k desetletni predse-
dovanju Zbornice. Vsem se je za čestitke iskro-
no zahvalil g. Jelačin, češ da ne velja nje-
govi osebi, temveč njegovemu delu.

Zborniški svetnik g. R. Skubeč, glavni
tajnik TPD se je dotaknil redukcije dobav
premogov državnim železnicam na škodo slo-
venskih rudnikov. Zdal ni nobenega sred-
stva več, da bi preprečili merodajne kroge,
kako kvarne so te redukcije. Položaj naših
rudnikov je naravnost obupen. Od 1. t. m.
so znižane dobave na 3.800 ton mesečno.
Vedenjski rudnik sploh ne dobavlja več pre-
moga državnim železnicam, kar pomeni 12
tisoč ton redukcije letno. Zdal se neizkoni-
gre, toda kaj bo spomniti. Govorniku se je
pridružil podpredsednik g. Elsbecher. V
imenu lesne industrije je govoril dr. Rekur,
v imenu papirne pa dr. Ciril Pavlin.

Revizija taksnega zakona

O reviziji taksnega zakona je poročal zbor-
niški svetnik g. Zadravec. Ta revizija je zelo aktu-
alna, kar nam dokazuje že to, da donos dr-
žavnih taks pada in je v preteklem letu za
ostal približno za 12 % za proračunom. Po-
biranje doklad na državne takse ali pobira-
nje samostojnih samoupravnih taks, ki obre-
menjujejo iste predmete kakor državne tak-
se naj se ukine in prepovedi takih sporod-
nih samoupravnih taks zakoniti. Revizija naj
tako zniža, ker je praksa pokazala škodljive
posledice. V ta namen je treba znižati
razen državnih tudi samoupravne takse.

Sledilo je več predlogov zborniških odse-
kov in svetnikov. Ob zaključku lista seja še
ni bila končana.

Nesoglasje v avstralski vladi

Canberra, 7. novembra. AA. Podpred-
sednik vlade Houghes je podal ostavko,
ker se je zaradi sankcij proti Italiji sprl s
predsednikom vlade Lyonsom.
V tork je bila izredna seja avstralske
vlade, na kateri je bil Hughes pozvan, naj
poda ostavko. Pred kratkim je izdal brošuro
»Današnja Avstralija in vojna«, v kateri
je med drugim povdaril, da so sankcije
ukrepi, ki pomenijo samo izvajanje vojne.
Pozneje je izjavil, da bo ne glede na te
svoje ugotovitve podpiral sankcijsko akcijo,
ministri svet pa se s tem ni zadovol-
jil, nego se je soglasno pridružil zahtevi
ministrskega predsednika, naj Hughes poda
ostavko, ker se ni brez pridržka od vsega
početka strinjal z ostalimi člani vlade glede
tako važnega načelnega vprašanja.

Abesinska obramba Makale

Dasi so se Abesinci pripravili za odločno obrambo Makale, vendar tu ne bo prišlo do odločilne bitke

Addis Abeba, 7. novembra. d. V vladnih
krogih izjavljajo, da bo bodoči abesinski
glavni stan v Desiju, ki je oddaljen 300 km
južno od Makale. Zato sklepajo v Addis
Abebi, da bo sele v tamošnji pokrajini
prišlo do strjenega odpora Abesincev pro-
ti italijanskemu prodiranju. Sprito ogromne
oddaljenosti od sedanje fronte in zaradi
počasne prodornosti Italijanov bo trajalo
še mnogo tednov in mesecev, preden bo
prišlo do odločilne bitke. Dneve, da bo
abesinski glavni stan premiščen v Desie,
se opira tudi na vest, da bo v to mesto
prenešana sveta skrinja zavezave kont-
ske cerkve pod zaščito množičnih višjih
duhovnikov. To skrinjo zavezave bo
bržkone spremljal cesar Haile Selassie sam,
ki bo v kratkem odpotoval iz prestolnice v
Desie. Priprave za prenos skrinje zavezave
so že v polnem teku.

Včeraj so odpotovali abesinski pionirji v
Desie, kjer bodo popravili nekaj mostov, ki
jih je doživel omanol.

Roji v Makali

Addis Abeba, 7. novembra. Po službe-
nih vesteh so italijanski predstavniki v
torek nenadoma napadli Makalo in jo za-
vzeli. Abesinci pa so uradi noči prešli v
protinapad in na kravi bitki na makaleških
ulicah orepolili Italijane in mesta. Italijani
so se umaknili z velikimi izgubami. Spopadi
okrog mesta se nadaljujejo.

Abesinske utrbe v okoliščini Makale

Pariz, 7. novembra. AA. Posebni po-
ročevalci agencije Havas poročajo iz Addis
Abebe:

Zbrani oddelki vojske rasa Sejuma so
se pod poveljstvom ruskega poveljnika
Kornilova, vojnega svetvalca rasa Se-
juma, utrdili v tehnično moderno zgra-
jenih utrdbah in kavernah okrog Makale.
Morala teh oddelkov je izredno visoka in
vsi vojaki so pripravljeni prejeti umrti-
nego zapustiti svoje postojanke ali se vdati
Italijanom. Makala je še vedno v rokah
Abesincev. V nekem uradnem poročilu se
ugotavlja, da postopa severna vojska to-
ne po navodilih, ki jih daje cesar. Pos-
amezni oddelki se umikajo pred sovražni-
kom in se izogibajo bojev. Italijani med
tem vedno bolj izpopolnjujejo svoje pro-
metne zveze, vendar pa poročajo, da je
prišlo zadnje dni do hudih spopadov med
izvidniškimi oddelki in so imeli Italijani
znatne izgube. V ostalem s fronte ni no-
vih vesti. Nihče ne ve, kje tiči jedro vojs-
ke rasa Sejuma in rasa Kase.

Italijani bodo zasedli Makalo jutri?

Asmara, 7. novembra. Ob mraku so
snoči Italijanska letala v okoliščini Makale
na raznih strateški važnih točkah
opazila večje oddelke abesinskih čet. Ka-
kor se mi, bodo Abesinci nasproti prvot-
nemu načrtu vendarle branili mesto,
vendar pa menijo, da to dejstvo ne bo
imelo večjega vpliva na načrte Italijanske
ga generalnega štaba ali pa da bi nav-
lačevalo zasedbo Makale. Računajo, da
bodo Italijanske predstave pripele že
jutri v Makalo. Na vzhodni fronti v od-
seku gore Musa Ali je oddelke domači-
nov, ojačen z italijanskimi četami, od-
korakal v zapadno-vzhodno smer. Te če-
te bodo skušale dobiti zvezo s suštanom
v Aust, ki se je pridružil Italijanom,
nato pa z levim krilom Italijanskim čet,
ki operirajo v provinci Tigri. Italijanska
čete, ki prodirajo v Danakilsko puščavo,
niso naletele na noben odpor. Tudi letala,
ki jih spremljajo, niso bila obstreljena.

Pomanjkljiva abesinska informacijska služba

Addis Abeba, 7. novembra. AA. V pre-
stojniški vladi popoln mir. V splošnem so
prepričani, da za enkrat še ni nevarnosti,
da bi Italijanska letala bombardirala
Addis Abebo. Kakor zatrjujejo, bo v krat-
kem zopet dovoljena pomočna razsvetljava
v ulic in stanovanj, vsakekara pa se še
nadalje gradijo zavetišča.

Dopisniku DNB je izjavila dobro pouče-
na abesinska vojaška osebnost:

Ze dolgo posvečamo največjo pozornost
letalščem, ki jih grade Italijani, zlasti
letalščem za bombardiranje. Te srednje
nam kažejo, o... od nameravajo izvesti
Italijani svoje letalske napade. Posebno
želimo pravočasno zvedeti, na katere kra-
je železnice proge Džibuti—Addis Abeba
hočejo Italijani najprej udariti. Kakšne
so izgube naših čet, še ne moremo pove-
dati. To bomo zvedele šele iz podrobnejših
poročil s posameznih bojišč in odsekov.
Če upoštevamo, da je fronta dolga 1500
km in da s posameznimi oddelki nimamo
bržkone na telefonskih zvez, potem je
jasno, da teh poročil še nismo mogli
prejeti.

Vojna do skrajnosti

Addis Abeba, 7. novembra. V cesarski
palaci je bila včeraj važna konferenca,
na kateri je bilo o poročilu bivšega pari-
škega poslanika Havariata sklenjeno, da bo
Abesinija nadaljevala vojno do skrajnega.
Z današnjim dnem se bo po vsej državi pri-

čelo zbiranje prispevkov za vojne operacije
Poslanik Tekle Havariata je znova prispe-
val 50.000 francoskih frankov ter dal tej
akciji, ki so jo povsod sprejeli z velikim
navdušenjem, živahno pobudo.

Na cesarjevo povelje so bili vpoklicani
uradniki iz teh orojne sposobni državni
poseben vojaški zbor broje 12.000 mož, ki
bo pod poveljstvom notranjega ministra
Gabri Mariasa, bivšega guvernerja v Ha-
rarju. V vojsko bodo uvrščeni predvsem vsi
uradniki; ministerev za notranje zadeve,
za delo in kmetištvo ter bodo ta teden
odšli na fronto. Posle civilne državne upra-
ve bodo v bodoče opravljali le starci, dečki
in drugi za orožje nesposobni moški.

Menelikova zakladnica

Addis Abeba, 7. novembra. b. Abesinska
vlada je odprla zakladnico bivšega cesarja
Menelika II., ustanovitelja moderne Abe-
sinije. V zakladnici so našli za osem mili-
onov tolarjev ter kose zlata in platine v
vrednosti 135 milijonov švicarskih frankov.

Protisankcijska akcija v Italiji

Boikotna akcija fašističnega ženstva proti inozemskemu blagu

Rim, 7. novembra. w. Fašistična stranka
je za akcijo proti sankcijam pritegnila tudi
ženske organizacije. V palati strankinega
vodstva je bilo zborovanje žena in vdov v
vojni padlih vojakov, na katerem so bile
določene smernice organizirane akcije proti
sankcijam. Propagando od hiše do hiše bo
prezelo 800.000 organiziranih fašističnih
žensk. Protisankcijska akcija se je polagoma
obrnila tudi proti Franciji. Listi proučujejo
dobiček in izgubo francosko-italijanske trgo-
vinske bilance in zaključujejo, da se Italija
brez nadaljnjega lahko odreče uvozu fran-
coskih proizvodov. Prefekt na Reki je dal
vzled za štednjo s tem, da se je odrekel
avtomobilu, do katerega bi imel pri vseh
sežanih prilikah in nastopih pravico.

Represalije proti inozem- skim listom

Represalije proti inozemskim listom so
se začele najprej izvajati proti angleškim
časopisom, ki so popolnoma izginili iz
kioskov. Tudi francoskih listov ne razobe-
šajo več javno, namesto njih pa so dobili
prostor listi iz držav, ki ne bodo sodelovale

pri sankcijah, predvsem v velikih množinah
nemški. V kavarnah gostom ne nudijo več
nobelih listov iz »sankcijskih« držav.

Tudi Francija ne bo izključena

Pariz, 7. novembra. o. Poluradni »Intran-
sigante« je objavil članek, v katerem pravi,
da je bilo italijansko-francosko prijateljstvo
izpostavljeno težki preizkušnji. Ob priliki
raznih manifestacij v Italiji se je opazila
precej neprijetna tendenca proti Franciji.
Očitno so ji izdajstvo in opozarjali so jo na
žrtve, ki so jih Italijani doprinesli za časa
svetovne vojne na francoskih bojiščih. Ita-
lijani, pravi list, nam danes očitajo, da smo
se izneverili prijateljski pogodbi. Po mnenju
Italije bi morali žrtvovati naše sodelovanje
z Društvom narodov in naše zveze z vzhod-
no evropskimi državami na ljubo Italiji. V
Italiji nečijo upoštevati akcije Lavala, ki je
preprečil resen spor med Italijo in Anglijo.
Francija privoščiti Italiji vsak uspeh. Prija-
teljska pogodba je omanjena, vendar Fran-
cija ne bo opustila nobene prilike, da jo zo-
pet utrdi.

Pogajanja med Anglijo, Francijo in Nemčijo za ureditev vojaških odnosajev

Pariz, 7. novem. o. Levičarski »Oeuvre«
poroča, da se vsrjšo med Parizom in Lon-
dom pogajanja o diplomatski akciji v
Berlinu, ki naj bi se pričela v najkrajšem
času v svrhu sporazuma med Anglijo in
Francijo na eni ter Nemčijo na drugi strani.
Sporazum naj bi se nanašal predvsem
na razmerje oboroženih sil. Anglija name-

rava Hitlerja prijateljsko opozoriti na po-
trebo takega sporazuma. Bržkone se bo pri
pogajanjih načelo tudi vprašanje o povrat-
ku Nemčije v Društvo narodov. General
Göring je s svojim govorom dokazal, da
so Nemci pripravljeni pogajati se s Fran-
cijo in Anglijo glede oborožitve in varno-
sti.

Pred povratkom kralja Jurija v Grčijo

Atene, 7. novembra. AA. Snoči je odpo-
tovala v London delegacija, ki bo kralju
sporočila izid plebiscita in ga v imenu
grškega naroda naprosila, naj se vrne na
Grško. V delegaciji so predsednik parla-
menta Balanos, vojni minister general Pa-
pagos, zunanji minister Mavronih. Razen
te uradne delegacije potujejo še druge de-
legacije iz vseh narodnih slojev h kralju
Juriju, med njimi tudi delegacija grških
županov na čelu z atenskim županom Koel-
jasom. Sv. sinod grške cerkve je poslal
kralju Juriju pozdravno brzojavko.
Bivši voditelj republikancev Papanas-
stasija in Papandreja, ki so ju deportirali
na otok Mikonos, so izpustili in sta se ve-

naj vrnila v Atene.
Cenzura je že znatno omiljena, ostale so
v veljavi samo nekatere določbe, zlasti tak-
šne, ki prepovedujejo nebrzdane napade na
režim.
Pariz, 7. novembra. o. Grški kralj Jurij
se bo v kratkem vrnil v domovino. Med
potjo bo obiskal predsednika francoske r.
publike Lebruna v Parizu in italijanskega
kralja v Rimu.

Beležnica

KOLENDAR

Danes: Četrtek, 7. oktobra katoličani:

Engelbert
DANAŠNJA PRIREDITVE
Kino Matica: Nj. Via, postrežek
Kino Ideal: Angel pekla
Kino Sloga: Bratje Karamazovi
Kino Union: Tako je končala ljubezen...
Kino Siska: 30 dni princese
TKD Atena: Ulica v deveti dožetie ob 17
v belih dvoran Uniona.

DEZURNE LEKARNE

Danes: Mr. Lemstek, Resljeva cesta 1.
Bahovec, Kongresni trg 12, Naša Komo-
tar, Vle — Tržaška cesta.

Naše gledališče

Drama
Začetek ob 20. uri
Četrtek 7. novembra: Frak ali Od krojača
do ministra. Red Četrtek.
Petek 8. novembra: Zaprto.
Opera
Začetek ob 20. uri.
Četrtek 7. novembra: Faust, Red b.
Petek 8. novembra: Zaprto.

Sorzna poročila.

Ljubljanska borza
(Devize z vsteto premijo 28,5%)
Amsterdam 2975,28 — 2680,88; Berlin
1766,08 — 1769,95; Bruselj 739,18 — 744,94;
Curih 1424,22 — 1431,20; London 214,91 —
216,97; New York 4345,72 — 4382,04; Pa-
riz 288,59 — 290,03; Praga 181,12 — 182,22;
Trst 354,67 — 357,75; Avstrijski šiling v
privatnem kliringu 8,60 — 8,70.
Inozemske borze
Curih 7. novembra. Beograd 7.—; Pariz
20.26375; London 15.125; New York
307,625; Bruselj 51,95; Milan 24,96; Ma-
drid 41,975; Amsterdam 208,90; Berlin
123,65; Dunaj 56,90; Praga 12,725; Varša-
va 57,875; Bukarešta 2,60.

MARU SKALAN

ROMAN

Sida Silanova

»Pridite zvečer.«
»Hvala, gospod.«
Silan si je ogledal podrti drevesa in
hlode ter se potem vrnil proti domu.
»Skorbut na Pohorju...« je mislil spo-
toma. »Kakor med kulji. Daleč smo pa-
dli. Lepe razmere. Toda plačati, če moreš!
Les iz odročnih gozdov požre že sam ve-
dno svoje cene.«

In s tem je bilo za Josipa Silana rešeno
to veliko, bolno socialno vprašanje te-
lesnega, zdravstvenega duhovnega in
prosvetnega propadanja širokih množic
namizijih proletarskih plasti. Živečih sa-
mo še za krožnik slabo zabeljenih žgan-
cev in snop slame ali trave pod od u-
trujenosti in oslabelosti omaganim tele-
som preko noči v zaslini bahti sredi go-
zda. Ne, s socialnimi vprašanji se Josip
Silan, tovarnar, lesni magnat in velepo-
sestnik ni nikoli ukvarjal več kakor koli-
kor so zahtevali njegovi kupčijski intere-
si. Nasprotno, bil je celo trdno prepri-
čan, da opravlja s tem, da sploh najema
delavce, čprav za človeka nevredne me-
zde in živalsko naporno delo, veliko po-
slanstvo ljudskega dobrotstva. Delavci
sami so pa bili od dolgih mesecev brez
dela in zaslužka tudi že tako oslabe-
li in omagani, da se niso mogli več boriti

za izboljšanje svojega položaja. Se-
stradan in od brezposelnosti demoralizir-
an delavec ne pozna stanovske solidarnosti.
Žene se blazno za žlico žganecv,
pripravljen se pobiti s svojimi sotrpini, ki
bi ga hoteli zadrti. Proletarizacija pro-
letariata. Paradoks, a resnica. Nova tre-
notna konjunktura lesne trgovine ni pri-
nesla pohorskega gozdnemu proletariatu
rešitve. Podaljšala mu je umiranje...

Obubožanje delavskega in srednjega
stanu je napredovalo z obupno naglami
koraki povsod, ne samo na Pohorju. Z
njima sta hiral kmet in intelektualc.
Namesto napredka, je nastopalo po slo-
venski zemlji upadanje življenjskega stan-
darda in z njim splošne omike ter izo-
brabze. Držali so se samo srednji in višji
sloji pridobitnikov ter posamezniki z
svobodnih poklicev. In izredov v izbolj-
šanje ni bilo nikjer. Država maleva in
zaostalega agrarja navelizira mešane in
neagrarne predele navzdol ne čisto ali
pretežno agrarnih navzgor. Dr. Branko
Kasjak je hotel v Mariboru o tem pre-
davati, pa mu oblast predavanja ni do-
volila. Cenzura je prepovedala svobodno
kritiko gospodarskih zadev. Javno mne-
nie se je obklopo v uradno uniformo. Ni
se izdajali samo odloki, o čem se ne

sme, ampak celo že o čem se mora pisa-
ti. Zaščita kmeta je kmetov in splošni
položaj še poslabšala, ker je kmetu za-
prla vsak kredit, upniku pa pot do terjat-
ev. V denarnih zavodih je moral vlagat-
elj mledovati, da je dobil posojilo na
lastne vloge, če ga je sploh dobil.

Josip Silan pa zadnje čase vsega tega
ni več videl. Pripadal je najvišji plasti
pridobitnikov, odkar je spet zakrležval
na Silanovini.

Ko se je vrnil je odšel najprej na ža-
go in potem k delavcem, ki so ob cesti
nakladali les na tovarne avtomobile ter
ga odvažali na postajo. Vse delo se je
razvijalo v najlepšem redu, naročila so
se izvrševala točno. Silan si je zadovolji-
no mel roke. Pozabil je na srečanje s
Habakukom v gozdu in na vse druge
male nevesčnosti. Silanovino je obseva-
lo opoldansko sonce. V rahlem vetru,
ki je vel od pohorskih vrhov, so šumele
jelše ob Jasnici. Po dvorišču se je baha-
vo šopiril petelin in kdaj pa kdaj zakiki-
rikal, kakor da bi hotel opozoriti vse na-
okoli na svoje nemerjeno gospodstvo.
Silan se je zastrmel vani, se nasmehnil
in dejal sam sebi:

»Ti in jaz, Midva edina. Ti na dvori-
šču in gnojišču, jaz na Silanovini in v
vseh njenih podjetjih. Vse drugo so ko-
loši... Imenitna primera ha-ha-ha...
In ko je prišla mimo dekla, ji je dejal:
»Dajte petelinu zrna.«
»Dobil ga je že,« je odgovorila.

Preselili smo se v lepše prostore na Kongresni trg 4

v bivše prostore »OBETNE BANKE« v Gerberjevi hiši.

Specialna sportna trgovina

B. KOLB & PREDALIČ, LJUBLJANA

DNEVNE VESTI

— **Sosvet pri Pokojnikem zavodu.** Minister za socialno politiko in narodno zdravje je imenoval za komisarja Pokojniškega zavoda, g. dr. Milavca sosvet, v katerem so ostali razen predsednika dr. Bahtiča vsi prejšnji člani izvršnega odbora. Imenovani so v sosvet prejšnja podpredsednika P. Z. gg. Ribnikar in Tavčar ter člana bivše eksekutive gg. Avsenek in Golmarer. Sosvet prija nekoliko kasno, ker bo že 24. t. m. občni zbor »Pokojniškega zavoda«, na katerem bo izvoljeno novo načelstvo, nato pa nova eksekutiva.

KINO SLOGA

Ljubljanski dvor Telefon 2730

Danes ob 16., 19.15 in 21.15 uri.

Nesmrtni roman F. Dostojevskaja

Bratje Karamazovi

FRITZ KORTNER in ANA STEN

Samo 2 dni! Hitite in ogledajte si film!

Dodatek najnovejši Foxov tednik

— **Naš poštni promet.** Statistični odsek poštnega ministrstva je izdal podatke o našem poštneju prometu v lanskem letu, ki kažejo zares velike količine. Promet poštneju ustanov je dosegel lani 661.050.058 edinic, kar znaša v primeru s predlanskim letom 55.273.000 več. Raznih pošiljk je bilo preko naših pošt blizu pol milijarda. Brozjavno imamo v naši državi okrog 2.000. V poštne službi je vedno manj žensk. Radionaravniki so 66.604. Bruto dohodek poštne uprave so znašali 507.201.663 Din, ali za 26.606.219 Din več kakor predlanskim.

— **Jugoslovenski drsalni savez.** Na zadnji glavni skupščini Jugoslovenskega zimsko sportnega saveza je bilo sklenjeno, da se izločita dve važni panogi zimskega sporta v posebna saveza. JZSS bo še nadalje vodil smučanje, za drsanje se pa ustanovi poseben savez. Ustanovna glavna skupščina bo v soboto v Zagrebu. Takoj ob ustanovitvi stopi v novi savez okrog 12 klubov iz Zagreba, Ljubljane, Celja, Karlovice in drugih krajev.

— **Naš mornariški častnik gost generala Göringa.** Z zveznega aerodroma je odpotoval večerj z nemškim potniškim letalom v Berlin poročnik fregate Davorin Orebič in sicer na osetno povabilo predsednika pruske vlade in poveljnika nemške aviacije generala Göringa. Göring je bil letos s svojo soprogom na poletih v Dalmaciji in nekoga dne je napravil izlet z motornim čolnom, ki mu je poveljeval poročnik Orebič. Malo je manjkalo, da se ni pripetila nesreča in samo prijetnost poročnika Orebiča se je moral Göring zahvaliti, da se ni motorni čoln potopil. Iz hvaležnosti je povabil generala Göringa poročnika Orebiča v Nemčijo, kjer se je udeležil tudi lova, ki ga je priredil Göring svojemu gostu na čast.

Zvočni kino Ideal

Danes in naslednje dni

ob 4., 7. in 9.15 uri

senzacija nad senzacijo

ANGEL PEKLA

Napeta vsebina in lepi posnetki.

Vstopnina 4.50, 6.50 in 10 Din.

— **Nov most na starih stebrih?** Čez Savo pri Zagrebu bo zgrajen nov most, ki ga pa bodo položili na stare stebre. To je razvidno iz natečaja, v katerem je rečeno, da morajo gradbeni podjetja predložiti svoje načrte, toda samo na podlagi razpisa, ki zahteva, da se most zgradi na starih stebrih. Proti temu so odločno nastopili nekateri inženjerji, češ, da bi bil to velik tehnični škandal.

— **SADJARJI!** Sedaj je čas, da mažete in brizgate drevje z **ARBORINOM!**

Zahtevajte vedno le originalni Arborin, znamko, ki je tvrdki »CHEMOTECNA«, Ljubljana, Mestni trg št. 10 zakonito zaščitena.

— **Joško Stele umrl.** Šnodi ob 20. je v Kamniku po daljšem bolehanju umrl dolgoletni urlovojen občinjski tajnik g. Joško Stele, star 75 let. Pokojnik je nastopil službo občinskega tajnika leta 1904. Kakor je bil doleden in aktiven v pisarni, tako se je tudi mamljivo udeleževal v raznih društvi. Vsa leta je bil aktiven član dramskega oddelka kamniške občine, dolgo let tudi režiser. Veliko zaslug si je pridobil tudi za ureditev kamniškega muzeja, saj je bil znan kot strokovnjak na polju naše flore in umetnostne obrti. Pred leti je skupaj z županom Kranjcem vrneno uredil razstavo narodnih stvarin v Kamniku, pred leti pa je razstavil nekaj lepih dragocenosti in stvarin na ljubljanskem velesejstvu, kjer so vzbujale splošno pozornost. Pokojniku blag spomin, preostanem naše občine.

— **Poceni na Dunaj brez vizuma potuje,** kdor kupi zimsko letnico (Winterreise-karte) za Din. 60.— pri »Patriku«, Ljubljana, kjer se dobijo tozadevni prospekti.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo pretežno oblačno, hladno in neestno vreme. Včeraj je deževalo skoraj po vseh krajih naše države. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 17, v Skopju 16, v Sarajevu 14, v Mariboru in Beogradu 9, v Ljubljani 8,8, v Zagrebu 8, v Rogasčki Slatini 6, Davi je kazal barometer v Ljubljani 765.4, temperatura je znašala 6,8.

Ali že veste,

— **Akrobacije čeških letalcev v Zemunu.** Iz Bukarešte so prileteli na zemunsko letališče štiri češkoslovaška letala, ki so se večerj vrnili na češkoslovaško, češkoslovaški letalci Novak, Hamšek in Kubaček so delali večerj nad letališčem akrobacije, kakršnih Zemun še ni videl. Dvigali so se v zračne višave z letali v češkoslovaških narodnih barvah, eno letalo je bilo modro, drugo rdeče, tretje pa belo in skupno so delali vrsto akrobacij. Vsem so vsa tri letala zvezali z vrvmi, da je bilo med njimi samo 3 do 4 m razdalje in tako so se letalci dvignili ter se po ponovnih vrstolomnih akrobacijah skupaj vrnili na letališče. Akrobacije so delali večinoma nizko nad zemljo, kar je tembolj nevarno.

— **Smuč.** Klub »Golovec, Stepanja vas« — Moste ima 10 t. m. ob 9 uri dopoldne redni občni zbor v gostilni Kregarja Franca v Stepanji vasi. Člani in vsi prijatelji zimskega sporta vabjeni. — **Odhod.** — Po petih mesecih najdena. 29. maja je brez sledu izginila 75 letna posestnica Helena Tomčeva iz Gozda 4, nad Tržičem. Za staro so poizvedovali na vse strani in jo iskali povsod, kamor je zahajala, vendar o nji ni bilo ne duha ne sluha. Zato so domnevali, da se je najbrž smrtno ponesrečila ali pa je morda celo postala žrtev zločina. V ponedeljek popoldne so pa v gozdu na Kržiški gori, kake tri ure hoda od Tržiča našli domačini skoraj popolnoma razpadlo žensko truplo, ki se ga je držalo še nekaj čunja, po katerih so spoznali, da gre za pogrešano Heleno Tomčovo. Ugotovili so, da je takrat starka v gozdu nesrečno padla in se najbrž tako poškodovala, da se ni mogla več dvigniti. Ker ni bilo nobene pomoči, je nesrečnica najbrž od lakote umrla.

— **Vlak povozil očeta dveh otrok.** Na železniškem prelazu nad vasjo Zgornje Duplje in Zadrage se je pred dnevi pripetila strašna nesreča, katere žrtev je postal 34 letni čevljar Zupan iz Spodnjih Dupelj št. 29. 31. oktobra dopoldne se je peljal na kolesu proti Zadrage, hoteč v Retnje, kjer je hotel pomeriti čevlje. Prav ko je vozil čez železniško progo, je prihitel Tržičan, ki je kolesarja podrl in ga vlekel s kolesom vred 36 m daleč po progi. Zupanu je prebilo lobo, težko poškodovan je bil tudi po telesu in je nekaj minut po nesreči izdihnil. Pokojni Zupan je bil priden in marljiv čevljar, ki je vzorno skrbel za ženo in dva otroka, stara 2 in 5 let. Z nesrečno rodbino sočustvujejo vsi vaščani.

— **Prometna nesreča.** Včeraj popoldne je peljal iz Ljubljane kranjski avtoprevosnik Matevž Bevk s tovornim avtomobilom več sodov in zabojev rozin. Pred gostilno Bohine v Medvodah je privozil nasproti kmetiči voz, konj se je splašal in v tovrni avtomobil je zavozil v debelo smerko ob cesti, da se je močno poškodoval. Bevk je pa k sreči za dobil le lahke poškodbe. Škoda na avtomobilu znaša 15.000 Din.

— **Samomor.** V Kneževu pri Belju si je včeraj komolc življenje šeš strojnega in tehničnega oddelka državnega posestva Belje inž. Ljuboslav Petrovič. Pognal si je kroglo v srce. Po rodu je bil Slovenec. Star je bil 38 let in je na Belju služboval že 10 let. Pokojnik zapušta ženo in 12-letnega sina. Kakor se zatrjuje so nastale v njegovem poslovanju neurednosti. Te neurednosti je domnevala posebna komisija in inž. Petrovič bi moral biti v kratkem suspendiran. V pisnu, ki ga je napisal pred samomorom, pa zavrača očitke glede malverzacij.

— **Filipi in Kitarovičeva sta šla v smrt** zaradi 200 dinarjev. Prvotno je vse kazalo, da sta skočila Srečko Filipi in Andjelka Kitarovič z zvoniča zagrebške katedrale zaradi nesrečne ljubezni, zdaj se je pa izkazalo, da je povzročil tragedijo neznan znesek 200 Din. Prijateljica pokojne Kitarovičeve Darinka Cebal je namreč izpovedala, da je bila Anglika nedavno pri nji v Betinu, kjer je ostala sama v sobi, odprla predalec in vzela stotak, last Cebalove. Gospe Jadrešić je pa ukradla 100 Din. Drugi dan je pisala Kitarovičeva svoji prijateljici in priznala v pisnu, da je ukradla nji in gospe Jadrešić po 100 Din. V pisnu vaa skesana priznava, da se sramuje, da je bila vedno poštena, zdaj ima pa na sebi pečat sramote. To je dekle tako potrla, da je sklenila končati si življenje. Povedala je to svojemu fantu in ker jo je imel zelo rad, je sklenil končati si življenje skupno z njo.

— **Samomor sina danškega učenjaka.** Slovitiga danškega učenjaka arheologa Ejnara Daggve, ki je znan naši javnosti po svojem znanstvenem delu v Dalmaciji, po svojih znanstvenih publikacijah o solinskih izkoplinah in po spomeniku iz dobe hrvaških narodnih vladarjev, je zadel hudo udarec. V Kopenhagnu si je končal življenje njegov sin edinec Egil, ki je študiral tri leta na klasični gimnaziji v Splitu in je bil med najboljšimi dijaki.

da Liszova rapsodija

Vse radi muzike

Iz Ljubljane

— **Iz Visoke pokroviteljstva Nj. Vis.** kraljeviča Andreja in častno predsedstvo, v katerem so dan dravke banovine dr. Na tlačen, župan ljubljanskega dr. Ravnikar in drugi naši odlični predstavniki — vsako mur potrjuje visoki značaj prve letošnje družabne prireditve, ki ne bo le prva po vrstnem redu, ampak vsekar najpomembnejša in najodličnejša v sezoni. Akademsko področje OMD se je odločilo, da v okviru proslave 50-letnice Ciril-Metodove družbe priredi svečan spominski koncert, ki bo večer, katerega oficijelni del bo uvodni koncert — za tem pa »slavostveni akademski ples«, prvi in največji letošnji ples, ki se ga bodo udeležili vsi slovenski krogi, saj Ciril-Metodova družba kot naša največja in najznamenitejša narodno obrambna

na organizacija ob svojem zlatem jubileju pač zasluži občo pozornost in uvaževanja. — **Iz Gradbene dela v mestu napreduje.** — Precej dobro kljub jesenskemu vremenu. Ob Brjavčevi cesti, kjer sidiijo tri stanovanjske hiše, bo ena že kmalu pod streho, pri drugih dveh pa grade pritličje. Na Miklošičevi cesti betonirajo tudi še strop pritličja stavbe Vojedevne posojilnice. — V Selenburgovi ulici ni več popularne Staculove trgovine. Zidariji prazidavajo lokal. Vanj se bo preselila Lesjakova modna trgovina. — Obnova procelij univerze je končana. Nova barva se prilaga mnogo bolj okolici kakor stara.

Zakaj je razirna krema „LA TOJA“ edinstvena na svetu?
7.) Desinficira in nas čuva zoper kožne bolezni na bradi.

— **Iz Uprava Hubadove župe poziva vna** ljubljanska pevstva društva, da se v čim večjem številu udeležijo akademije, ki se bo vršila v petek 8. novembra ob 20. uri v Filharmonični dvorani, in oddelku spominskega stebra Dav. Jenku v nedeljo ob pol 12. uri v Kolodvorski ulici št. 11. z društvenimi zastavami. Zbirališče na licu mesta ob 11.15 uri. — **Uprava.**

KINO SLOGA Pride!
Osreči me...
Else Elster, Harald Saulsen, Adele Sandrock

— **Iz Spored akademije v proslavo Davorina Jenka** izvajajo: stolni dekan in kanonik dr. Frančišek Kimovec (govor), solista Jože Gostič in Stef. Fratrikova, pianist Marijan Lipovšek, solski zbor Glasbene Matice pod vodstvom V. Sonca, pevski zbor Glasbene Matice pod vodstvom M. Poliča ter Orkestralno društvo Glasbene Matice in orkester drž. konservatorija pod vodstvom L. M. Škerjanca. Na akademiji se bodo izvajala izključno le dela D. Jenka. Na akademiji vabimo vse glasbo-ljubivo občinstvo, predvsem pa slovenske pevce. Predprodaja vstopnic v knjižarni Glasbene Matice.

KINO UNION Pride!
TELEFON 8 T. 22-21
Danes ob 16., 19.15 in 21.15
PREMIERA
Nepozabna Paula Wessely
v drami habsburško-napoleonskih odnosov, tihe ljubezni in odgovori:
Tako je končala ljubez...
Vojvodinja Marija Lujiza: Paula Wessely, Knez Metternich: Gustav Gründgens, Vojvoda Modenski: Willy Forst, Cesarica Josefina: Erna Morena Ne zamudite!
Rezervirajte vstopnice
od 11—12.30 in od 15. ure dalje

— **Iz Življenjepisni podatki Davorina Jenka** s seznamom vseh njegovih del so izšli v lepo ilustrirani brošuri, ki se dobi v Matični knjižarni za 3 Din. V knjižarni prodajajo tudi vstopnice za jutrišnjo akademijo, ki se vrši v proslavo 100 letnice rojstva Davorina Jenka. Jutrišnje slavnostne akademije v proslavo 100 letnice rojstva se udeležijo vsi predstavniki naših civilnih in vojaških oblasti. Vredno vabimo ljubljansko občinstvo, da v običnem številu poseti akademijo in tako počasti skladatelja Davorina Jenka, ki je od leta 1860. pa do svoje smrti 1914 neprestano deloval v prosep slovenske in srbske glasbe. Vstopnice v knjižarni Glasbene Matice.

— **Iz »Nj. Vis. postrešček«.** To duhovito satiro, polno jedkega humorja predvaja ob večerj dalje Elitni kino Matica in po pravici jo lahko uvrstimo med najboljše dela, ki smo jih videli letos. Prvič smo se seznanili s popularnim komikom Ferdinom Weissom, ki uživa slavo nemškega Vlasta Buriana, in to zasluženo. V tem filmu glumi istočasno dvojno vlogo, komez in postrešček. Dvojno vlogo so vedno težko in kompleksno, a Weiss jo igraje zmagaje in to tako dovršeno in neprizneno ter originalno, da vzbujajo naše smeha in grobota, že s prvim nastopom v Ljubljani si je osvojil publiško.

prinaša užitek, zabavo in veselje

sej je dokazni, da ni samo velik komik in humorist, temveč tudi umetnik. Včerajšnje predstave v Elitnem kinu Matica so bile odlično obiskane in zadovoljnih obzovov so ljudje odhajali iz kina. Kdor si želi dve uri smeha in zabave, si bo ogledal slajsko komedijo — postreščka Ferdinanda Weissa v vlogi kmeza Kristiana XVIII., a kmeza v vlogi postreščka.

— **Iz Fotodebatni večeri SPD: Slovencev** planinsko društvo v Ljubljani opeda z zadnjim časom, da planinci sicer mnogo fotografirajo, vendar pa producirajo skoraj izključno malo dobrih posnetkov. Foto odsek SPD se je odločil, da bo priredil fotodebatne večere, kjer bodo prejemali

ELITNI KINO MATICA
Telefon 21-24
Danes ob 4., 7.30 in 9.30 uri dan smeha, veselja in zabave
slavni komik WEISS FERDL v veseli komediji
NJ. VIS. POSTREŠČEK
SMEH GROHOT
Predprodaja od 11—1/2.13. ure
NOVI TOPPAY črtana šala
Rezervirajte vstopnice.

— **Člani Društva pouk o pravilni** uporabi foto kamere, o izbiri motivov, v pravilnem osvetljenju, v razvijanju id. Udeleženci bodo prinašali s seboj svoje slike in negativne o katerih se bo skupno razpravljalo in debatiralo. Ako bo zadostna udeležba, bo foto-odsek napravil foto-temnico v svojih društvenih prostorih, da na ta način omogoči članom praktično vezbanje v razvijanju filmov in plošč. Prvi foto-debatni večer SPD se bo vršil v društvenih prostorih za člane SPD v četrtku dne 14. XI. Debatni večeri se bodo vršili pod strokovnim vodstvom naših fotomaterjev.

— **Iz Društva majčanska** sola in dom na Vici ima danes ob 19. uri v telovadnici šole svoj II. redni občni zbor. Ker je društvo najtesnejše vez med šolo in domom, se naprošajo starši, da se obnega zbora sigurno in točno udeležijo. — **Odhod.**

— **Iz Društva jugoslovenskih obrtnikov** za dr. banovine podružnice Ljubljana-mesto sporoča članstvu, da se vrši napovedano prodajanje v četrtek dne 14. novembra ob 20. uri v društvenem lokalu. Predavanje napovedano za danes odpade. Članstvo in gosti vabjeni.

— **Iz Ing. Zidarskega Josip.** bivši načelnik kmetijskega oddelka kr. banske uprave, ki je prenesen za inspektorja v ministrstvo za kmetijstvo v Beograd, odhaja iz Ljubljane danes ob 20 uri z večernim brzovlakom. Njegovi prijatelji, znanci in kolegi se bodo počastili s številnim prihodom na kolodvor.

KINO SLOGA Pride!
Osreči me...
Opereta polna humorja, ljubezni in tempa!

— **Iz ZKD film** nam prinese jutri veselo in zabavno opereto »Priporočke o pomladici, v kateri poje slavnokorajna pevka Claire Fuchs. Film je nekaj izrednega za vse ljubitelje lepega petja in zabave. Sodelujejo: Ida Wüst, Livio Tavanelli in še mnogo drugih. Predstava jutri ob 14.3. Vstopnina 3.50, 4.50, 5.50 in 6.50 Din.

— **Iz »Lizstove rapsodije«.** »Vse radi muzike« bo za Ljubljano prava senzacija, ki bo razvnela našo publiko tako kot še noben film. Elitnemu kinu Matici lahko čestitamo k filmu, ki jih vidimo zadnje čase. Lizstova rapsodija bo enaka senzacija kot je bil film »Bengalica«, a za ljubitelje lepe godbe in finega humorja morda še večja.

— **Iz Sestanka vseh hišnih posestnikov** v trnovskem in karloviškem okraju. Prvo društvo hišnih posestnikov v Ljubljani bo priredilo nadaljnja sestanka posestnikov novih in starih hiš in sicer v petek dne 8. nov. v gostilni g. Slova Fr. v Kolesijski ulici za trnovski okraj, v soboto dne 9. t. m. v gostilni g. Jos. Češnovar na Dolenjski cesti za karloški okraj. Začetek vselej ob 8. uri zvečer. Na sestankih bo predaval pred-

sednik Frelh Ivan o napravi davčnih prijav za zgradarino ter o raznih drugih davčnih in stanovskih zadevah glede hišne posesti. Vabljeni so vsi posestniki teh mestnih okrajev.

— **Iz Velikodušen dar.** G. podpredsednik senata dr. Miroslav Plaj je izročil rektoratu univerze v počastitev spomina blagopolno gospodične Olge Pleiweisove za podporo revnim akademikom znesek 500 Din. Rektor mu izreka za velikodušni dar najtoplejšo zahvalo.

— **Iz Z vlaka je padla.** Davi okrog 8. so bili reševalci pozvani na glavni kolodvor, kamor je bila z gorenjskim vlakom pripeljana 22 letna Marija Tavčarjeva in Labine, občina Cerkljo, pristojna v Italijo. Peljala se je v Ljubljano k zobozdravniku, iz nepojasnjenega vzroka je pa pri Skofiji Lodi padla z drevesnega vlaka in se nevarno pobila po glavi ter si tudi nalomila desnico. Reševalci so jo prepeljali v bolnico.

Iz Celja

— **Novo uradne ure na sodiščih.** Od ponedeljka 11. t. m. dalje je za okroglo in sresko sodišča v Celju odredeno neprekinjeno uradovanje ob delavniških in sicer z uradnimi urami od 7.30 do 14.

— **Sestanek upokojenega učitelja** iz Celja in okolice bo v nedeljo 10. t. m. v Sošanju. Odhod iz Celja z vlakom ob 12.30.

— **Mestno poglavarstvo** poziva vse v občini mesta Celja bivaajoce radiotelegrafiste ne glede na domovništvo, da se takoj, najpozneje pa do 30. t. m. javijo v sobi št. 6 na mestnem poglavarstvu.

— **Umrla je** v terek na Zg. Hudinji 79 letna posestnica Marija Glinškova, roj. Vrečkova, mati mestnega svetnika in nekdanjega okoliškega župana g. Ivana Glinška. V sredo je umrl v celjski bolnici, začet od kapi, v starosti 46 let znani bandažist in rokovičar g. Ivan Fric iz Celja, v terek pa je umrl 45 letni prevzlikar Janez Hrašnik od Sv. Lenarta nad Laškim. Pogreb g. Frica bo v petek ob 16. iz mrtnišnice na mestnem pokopališču.

KINO SLOGA Pride!
Osreči me...
Richard Romanovsky, R. A. Roberto in 200 najlepših girls

— **Državna narodna šola** v Rajhenburgu je zaprta zaradi davice od 31. oktobra do 14. novembra. Enako je bila zaprta šola v Senovem pri Rajhenburgu. Šolobvezna mladina je bolela za davico v tolikem številu, da je obstajala splošna nevarnost okuženja. Bolezen se je širila po bližnji okolici. V Rajhenburgu je bolelo nad 20 otrok, zaradi česar so šolo na predlog banovinskega zdravnika zaprli. Pričakuje se, da bo mladina do tega časa okrevala.

ZDRAVNIŠKO ODKRITJE LEPOTE OLSTRANJUJE globoke gube

Nagubano lice
IF VIDETI PREKO 50 LET STARO

Lice brez gub
JE VIDETI KAKOR 30 LET

Enostavno in ceneno odkritje profesorja dr. Stejskala omogoča vsaki ženi, da je videti za mnogo let mlajša kakor pa je v resnici. Za znameniti učenjak z dunajske univerze je ugotovil, da je vzrok gub pomankanje dragocene tvarine biocela v koži, in našel je način, po katerem se tkiva lahko vrne mladost. Pravi biocel se pridobiva iz mladih živali, je pa sedaj v kremi Tokalon rožnate barve. Če uporabljate to kremo za noč, bo vam v času, ko spite, absorbirala in

odstranila gube ter napravila Vašo kožo čvrsto in baržunasto. Zjutraj pred pudranjem pa uporabljajte kremo Tokalon bele barve (ki ni mastna). Ta krema bel in ovesuže kožo ter odstranjuje razširjene madeže in zajejalce. S tako nogo kožo svezete in zjutraj bo dobila Vaša polt svežo in mladostno lepoto. Če si nabavite kremo Tokalon že danes, boste lahko takoj ugotovili velike uspehe.

RAZNO

Beseda 50 par, davek 3.- Din
Najmanjši znesek 8 Din

GRAFOLOG IN HIROSOV
N. Sadulski odpotuje! Ostane še v Ljubljani do 9. novembra, potem Maribor. Vsak klient dobi plemenite nasvete, ki mu morejo koristiti skozi vse življenje. Sprejema: vsak dan od 9 — 12, in od 2. — 7. Naslov: Ljubljana, Hotel »Slon«, soba 64.

HUBERTUS
moški in damski nepremočljiv, 250 Din, otroški s kapuco 145 Din, trenček impregniran samo 420 Din, pumparice od Din 48.— naprej dobite pri Presker ja, Sv. Petra c. št. 14 74

SVETLI PREMOK
5600 kalorij: 1 tona, kosovec 365 Din, 50 kg v vrečah 22 Din, bukova drva žagana 85 Din, buk. meter, cepljena 95 Din, bukovo ogelje 0.75 za kg, dostavljeno na dom, nudi Pu. trih, Dolenjska c. 6. 81/1

MORSKE RIBE

Denes in jutri v veliki izbiri: Orade, brandini z majanezo, barboni, štolje, dentali, cipri riboni, i. t. d. Danes brodeto s polento. — Vina prvovrstna, specialno viško opolo. — Cenjenim gostom se priporoča

GAJEV HRAM LJUBLJANSKI DVOR

Položaj žene v Abesiniji

Razredna razlika je v Abesiniji še mnogo večja nego v civiliziranih državah

Kakor povsod na svetu, so tudi v Abesiniji velike razlike med ženskami, morda še večje in ostrije, kakor pri nas. Razredna razlika ni v kulturnih, civiliziranih državah ni izginila, kaj šele v Abesiniji. Tam se vedno cvete suženjstvo in med višjimi in nižjimi razredi je razlika tem večja. O sužnjih ni treba govoriti, saj je znano, da so povsod brezpravna raja. Last svojih gospodarjev. Res

razlika je samo v količini in kakovosti jedi, s katerimi postrežejo gostu. Vsaka Abesinka postreže gostu s tem, kar pač ima. Odlične Amharke pazijo zelo tudi na čistočo, vsa okrepčila prinašajo na mizo v steklenih, nad ognjem steriliziranih posodah, pa naj gre že za abesinsko pivo, kravje mleko ali pražena žitna zrna. V uglednih amharskih hišah streže gostom služinčadi. Če pride posebno ime-

podedovane plantaže in da se odlikujejo kot dobre organizatorke. Ločitev zakonov so po predpisih koptijske cerkve, ki se drži pri tem starega zakona, zelo pogoste. Ločeni ženi pa ločitev ne škoduje v družabnem pogledu in prav lahko se zopet omoži. Če odštevamo razredno razliko in posebno plemenske razlike, je stalo žensko vprašanje v Abesiniji vedno v ospredju.

Verdunska katedrala obnovljena

Obnovitev med svetovno vojno razdejane verdunske katedrale je bila te dni končana. To težko delo so opravili francoski umetniki z vse vestnostjo in ljubeznijo do zgodovinskih umetnosti. Katedrala bo pred izročitvijo cerkvenim namenom 10. in 11. t. m. na novo blagoslovljena. Cerkevne obrede opravi pariški nadškof kardinal Verdier ob asistenci mnogih francoskih škofov in nadškofov. Svečanosti se udeležijo tudi odlični predstavniki civilnih in vojaških oblasti. Predsedoval ji bo minister narodne prosvete in umetnosti Mario Roustan.

Verdunska katedrala je bila zgrajena leta 1451. Dolga je 100 metrov, široka pa 40 m. njena zvonika sta visoka 40 m. Bila je že večkrat deloma razdejana. Spodnji del obezga veliko romansko grobovje, ki je bila umetniško obnovljena in kiparsko okrašena. Tako da je dobila katedrala zopet svojo prvotno lice.

Zaloge zlata

V oktoberski številki mesečnega bollettina Društva narodov so med drugim tudi podatki o zlati rezervi posrednih držav, razen Sovjetske Rusije, odkoder nujajo točnih podatkov. Svetovna zaloga zlata, ki je od konca februarja do konca maja padla za okoli 400.000.000 dolarjev, stare zlate vrednote je poskušala do 30. septembra za okoli 300.000.000 in je bila v tem času za okoli 400.000.000 večja, kakor ob koncu lanskega leta. V razdobju med koncem decembra lanskega in koncem septembra letošnjega leta so padle vidne zaloge zlata v vrednosti 400.000.000 dolarjev.

V Franciji za 399 milijonov na Holand, skoraj za 129 v Švici za 103 v Italiji za 82, v Holandski Indiji za 13 skupaj torej v teh petih državah za 730 milijonov. Nasprotno je na narasla zaloga zlata v Zeleni zemlji držav za 665 v Kanadi za 55 v južnoafriški uniji za 18 na Japonskem in Norveškem za 14 milijonov. Skupaj torej na 769 milijonov. Vidne zaloge zlata drugih držav izkazujejo le neznatne porast, odnošne padce, ki rezultirajo v celoti v vrednosti za 9.000.000 dolarjev.

7 nogo slika

Maribor 5. novembra. — Če ko je Aleksander Klein pokazal ljubljani izredno žiljensko energijo, da slika z nogo, so si ga Mariborčani želeti v svojo sredo. Sedaj je Rumun Klein pri nas in z nogo slika v mariborskem gradu v nedeljni Berlaisovi trgovini.

Na stenah vse polno kraških slik, olja, akvareli, pasteli, prave umetnine. Sami lepi motivi, prikazuje življenje abesinčev in njih. Sedel sobe pa sedi umetnik invalida brez rok: oblačen v belo suknjo, s staklami v žepu, moč je na pravi pred seboj in slika z nogo. Med palcem in kazalcem drži čopič, desno roko ima prekrižno preko leve in slika. V kratkih desetih minutah pripravi od kratek, nadev, težko priznati umetnik na papir ali platno v nazočnosti gledalcev slika, pa kakšno slika. Niti najboljši slikarji ni morejo odrediti umetniške vrednote. Drugi niti z roko ne zmorejo kaj takega. Klein pa slika z nogo.

V razgovoru s prijaznim umetnikom invalidom sem spoznal veliko energije, je potreboval, in jo je potreboval za nogo pri svojem delu. Sedem let je potreboval za vaj, da se mu je noga privadila precejšnjim gibom, ki jih zahtevajo nianse raznih barv. Pri dveh letih je čisto bolehal in noga mu je zaradi napora skoraj odvretena. Sedaj pa slika brez težave in njegova dela so prava paša za oči. Harmonija barv, originalni motivi, izredno dobro zdeli portreti v naravnih barvah, vse to so dejstva, ki presenečajo vse in vsakogar. Klein je preprosto razen Avstralijske ves. bil je v vseh večjih mestih vseh kontinentov. Zlasti se je zanj zanimala Amerika, kjer je moral slikati 2 leti. Sedaj povablja invalid slikar v Celje, nato pa odpotuje v Italijo, kjer bo slika še v ostalih mestih, kjer dosedaj še ni.

Vsa Kleinova rodovina je umetniška, navdajena. Aleksandrova žena Terezija krasno slika. Dela predvsem za gospodinjstvo. Na črno platno slika lepe motive: tiho-

žija, prizore iz pravljice itd. So to male etenske preproge, vzglavniki in podobno, kar rabi praktična gospodinja. Vse to dela umetnikova soproga s posebnimi barvami, ki jih je mogla tudi prati. Pa tudi njun 14 letni sin Ladislav je že skoraj pol umetnika. Hodi po stolpih svojega četa, slika iste motive v sličnih barvah, seveda samo z roko.

Slikarsko razstavo umetnika invalida Aleksandra Kleina, ki ostane v Mariboru samo do nedelje, vsem prav toplo priporočamo. Zlasti je želeli, da si ogleda umetnika pri slikanju z nogo naša mladina, kajti kaj takega ne bo videla kmalu.

I. G.

Dva vloma

Poljanec, 6. novembra. Na vseh svetovnih dan je pri belem dnevu vlomil nekdo v hišo posestnika G. K. iz Čretinika in odnesel iz stanovanja kar mu je v prvem hipu prišlo pod roko. Vlomilec si je izbral za svoj posel sredi popoldneva, ki je bila cela družina na pokopališču. Domači so sicer hišo dobro zaklenili in pustili radi večje varnosti v sobi celo psa. A vse to ni odvrglo spretnega zlikovca od njegove namere. Razbil je ključavnico na dvoriščni strani hiše in se tako prikradel v hišo. Čeprav so v bližini hiše, njegovega početja nihče ni slišal: verjetno je, da so bili v tem času vsi na pokopališču.

Stikajoč za denarjem je neznanec, ki pa je moral biti vsekakor poučen o razmerah v hiši, odnesel steklenico likerja, konjaka, nekaj moškega perila, 50 Din in še nekaj drugih manjših reči. Odprl je tudi vse predale in omare z bajonetom, ki ga je našel v stanovanju, vendar zaželenega plena, večje vsote denarja, za katerim je brskal, ni našel. Morda li se mu bilo posrečilo, da se ni zbal, da ga ne izda pes, ki je takoj stekel iskat svojega gospodarja.

Drugi vlom je bil izvršen čez nekaj dni v restavracijo pri kolodvoru, in sicer ponoči in s sprotne strani. Storitve je kratkotalno razbil šipe na oknu ga odprl in zlezal v notranjost. Naprej je preteknil vse kote v točilnici, tu se je počel okrepčati s pijačo in jedačo ter se preskrbel s cigaretami in nekaj drobnosti nato pa je šel dalje v kuhinjo. Tam si je prižgal luč, da si je lahko vse boljše ogledal. Nabasal si je steklenico konjaka in likerja, potem pa hajd v shrambo. Sicer je bila zaklenjena, a si je hitro pomagal tako da ga snel vrata s tečajev. Tu je bil plen najzadnjejši: z jerskom vred, ki so ga uporabljali za meso, je izginilo 18 parov kranjskih klobas, znanke žubase, hlet, kruha in še več drobnarij. Vlomilec je moral biti sila podjeten in korajžen, saj se ni ustrašil niti luči, ki vso noč svetli nad vežami vrti. Natakarcia je šla spat okrog 23. ure in je morala biti vplumljena okrog 23. ponoči, ko tudi življenje na kolodvoru, ki je nasproti restavracije, ni več tako živahno.

Iz Višnje gore

— Avto ubil vola. V soboto zvečer je gnil trgovec Tone Jakob iz Lanišče pri Smarju koezi Višnjo goro več volov. Ko je prišla čreda do t. z. Hudega klanca pod Peščenikom, je privozil nasproti tovornjaku avto G. Viktorja Burmaka iz Trebnja. Sletel je takoj zgrabil za zavore, da bi preprečil nesrečo, toda zavore se je zaradi brzine in prevelikega klanca utrgala in avto se je zaletel v vola, ki se ni mogel pravočasno umakniti. Udarec je bil silen. Volu je odšlo en rog in mu razklenilo križ. Tudi avto je bil tako poskodovan, da ni mogel nadaljevati svoje vožnje, temveč ga je moral odpeljati trgovec Sincič iz Stične s svojim tovornim avtomobilom v mehanično delavnico v Stično. Ranjena žival pa je tako obupno tulila, da se je razlegalo prav v Višnjo goro. Ker ni preostajalo drugega, je prišel mesar, žival zaklal in razčlešil in v nedeljo so prodali žival mесо po 4 Din kg. Dasi je bila žival težka okoli 700 kg, so vse mесо prodali. Ta in podobne nesreče, ki se zgodijo vsako leto v klančih za Višnjo goro, kažejo nujno potrebo, da se končno že uredi ta del ceste. Ze desetletja se pripravljajo, da bodo tu cesto prestavili, lani so inženjerji že trasirali novo progo, vendar pa dalje ni prišlo. Ze zaradi varnosti bi bilo potrebno, da se cesta popravi, da ne omenjamo avtomobilskega prometa. Zato naj se od besede preide k dejanjem!

— Denar je prišel. Ze nekaj let je, odkar je bil zdelan del ceste Višnja gora — Polica, kolikor teče po ozemlju vasi Spodnje Brezovo, vendar pa zemlja do sobote 2. t. m. ni bila plačana. V soboto pa so ljudje končno prejeli denar. Bilo je okrog 17.000 Din. Za prvo silo bo že.

— Sejem v Višnji gori. Zadnji višnjegorski sejem je bil razmeroma dobro obiskan. Posebno živine je bilo veliko. Letos je bilo malo krme, zato ljudje pred zimo

prodajajo, kar morejo, da ne bo treba spomladi kupovati klaje. Pa tudi denar se sedaj najbolj rabi, blizu se zima, treba se je toplo obleči in otuti, plačati davke in drugo. Kupčija je bila dokaj slaba. Tujev je bilo malo, domačini pa nimajo denarja, da bi kupovali.

Iz škofje Loke

— Spomini na komasacijo občin Komascija občin je prinesla svojačasno našemu občinu mnogo nepotrebnega razburjenja, ker je ostalo povečini vse po starem. Kaže pa, da s temi vprašanji še nismo pri kraju. V Sori se je pojavilo gibanje, ki stremi po odločitvi življenjske obline Sore od Zmice do Starij Loke. Pobirajo se tudi podpirati Vsaka struja ima svoje zagovornike. Protivniki so mnenja, da je staroška občina za itak dovolj velika. Pa tudi gospodarski in komunkacijski interesi narekujejo Sori, da ostane prideljena upravno občini Zmice, kakor do sedaj.

— Osebnost vest. G. Vidmar Franc, doma s Trebje in nameščen zadnji čas na loški deški šoli, je dobil novo namestitev na Trati in je škofo Loko že zapustil.

— Življenjski jubilej uglednega Poljanec. G. Jelovčana, trgovca in župana občine Trata pozna vsa Poljanska dolina, saj je njegovo delovanje tako vsestransko, da ga menda ni področja, ki se v njem ugledni in obče spoštovani ljubitelj — šestdesetletnik — ne bi bil uveljavljal. Sredi najtvoresnejših snovanj, ko si je nadel na rame svoj sedmi križ v polni duševni in telesni čistosti, ki daje upanje, da bo še dolgo deloval v obči prid. G. Franceta Jelovčana najdemo v domačem življenju prav povsod: pri kulturnih, socialnih in političnih akcijah, zlasti pa pri gospodarskih vprašanjih, ki so ljubljani najbolj pri sreč. Osebito naj povdarimo tudi njegovo vlogo za napredek šolstva. G. Jelovčanu, ki je tudi škofoj Loka najbolj znanec, želimo še mnogo srečnih in uspešnih let.

— Še en jubilej! Ves mladeniški je praznovan danes 60letnico svojega rojstva obče poznani knjigovoz z Mesnega trga in sin pokojnega škofojloškega šolskega upravitelja, Francelj Papa. G. Papa, ki živi skupno s svojo sestro Marijo, trgovko s šolskimi potrebščinami, si je uredil pod domačim krovom knjigovozsko solidno delavnico, ki je znana vsemu mestu. G. Francelj — tako ga namreč kličemo — je dočkal svoj življenjski praznik svez in krepak, v javnem življenju pa mu je osebito pri sreč gasilstvo, ki ima v njem svojega najvnetejšega zagovornika. Delovnemu obrtniku, našemu prijatelju, želimo še veliko srečnih in veselih let!

Iz Kranja

— Poroka. V terti cerkvi v Kranju sta se poročila gđ. Cvetana Hamzlovska, zobotehničnica in Lojze Štirn, narednik vodnik pri kr. mornarici v Tivtu, doma iz Gorenji pri Kranju. Nevesta je iz znane rodbane Hamzlovske, ki je več let bivala v Kranju, letos pa se je preselila v Pristavo pri Trzinu. — Mlademu paru naše iskrene čestitke.

— Kranjčani so v nedeljo politeli na Smarjetno. Kranjska podružnica SPD, ki je letos pomladi dobila v svojo posest Smarjetno goro, posloje renovirala in napeljala elektriko, je za preteklo nedeljo povabila Kranjčane na izlet na Smarjetno. Temu skromnemu pozivu so se Kranjčani odzvali v nepričakovano obilnem številu. Nedelja je bila lepa in je Smarjetno goro posetilo nad 300 ljudi. To številu priča, da bodo ljudje zopet radi obiskovali Smarjetno goro kot nekdo, ko je restavracija na gori vodil Janko Bidovec. Po njegovem odhodu pa ni bilo pravega reda vsa leta. Smarjetna gora je priljubljena in privlačna točka noleti pa tudi pozimi, saj po njenih pobočjih proti Strazišču smučarjev kar množično. Obiskovalci jo radi tudi ljubljani in drugi tuji. Restavracija ima SPD v svoji reži, oskrbuje pa jo Pollek Marjan z gospo.

— Ljudska univerza. V soboto večer ob 8. bo v gimnazijski telovalnici predavanje Ljudske univerze. Predaval bo dr. Jofa Wilf o temi: »Rapačo in Slovenija, za nas prevažnem vprašanju. Nedelja je namenjena narodnoobrambenim svrhom. Pobiralo se bo za brate onstran meji. Darujete!

— Koncert harmonikarjev. Drugo nedeljo 17. t. m. obiščejo Kranji ljubljanski harmonikarji. Pod okriljem Pomladka Rdečega križa priredijo dopoldne po maši v dvorani Narodnega doma dva koncerta: prvega za mladino vseh šol, drugega ob 11. pa za ostalo občinstvo. Priprani smo, da bodo mali harmonikarji, ki so se oelo v tujini dobro odrezali, tudi v Kranju lepo in z navdušenjem sprejeti.

Varžnost

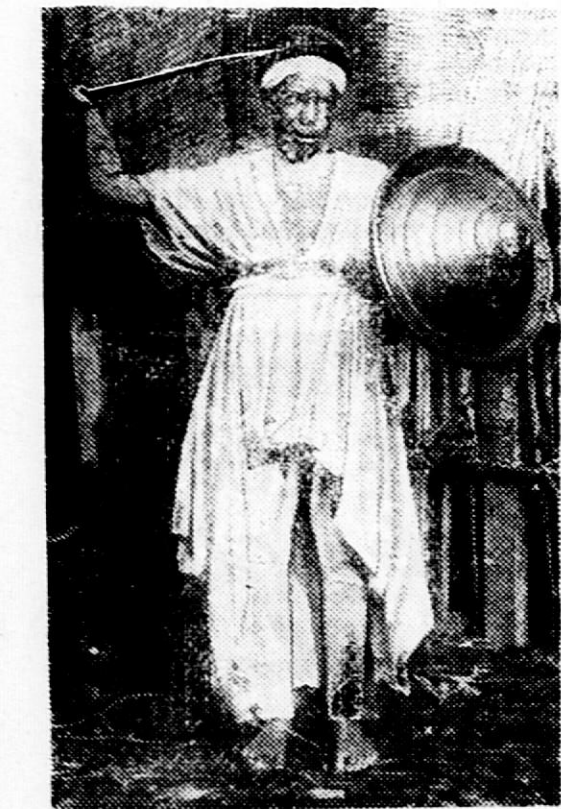
Ko se parnik bliža ameriški otoki, vidijo potniki, kako se prikazuje iz morja potapljač. Hudomužnež na parniku pripominja. — Tudi mi bi bili lahko šli peš, pa bi nam ne bilo treba plačati voznine.

Dve abesinski lepotic. Za naše pojme o ženski lepoti sicer nista leip, pač pa krepki

je pa, da je imela žena že v starem abesinskem kraljestvu zajamčen ugleden položaj. Prve knjige in spise o Abesiniji se začnejo z zgodbo kraljice Sabo. Od te samostojne vladarice romantičnega značaja izhaja abesinska dinastija. Kraljica Sabo je sledila cela vrsta odličnih abesinskih žena do današnjih dne.

Do kronanja nekakega velikega cesarja Menelika II. je bila cesarica njegova hči Zauditu. Na cesarskem dvoru je vladala etiketa povečana še s sijajem oblačil, narejenih po starih bizantinskih vzorcih in s posebnimi predpisi o vljudnosti. Odlične Abesinke, ki imajo enake pravice z moškimi, nosijo bogata oblačila in značilno, z zlatom tkano haljo »šama«. Rdeča barva je zdaj pridržana samo cesarici, druge ženske pa morajo nositi oblačila drugačne barve. Halja »šama« se nosi ob svečanih prilikah drugačna kakor na dvornih svečanostih, v posetih itd. Halje

Abesinska Amaconka, ki hoče ramo ob rami s svojim možem braniti svojo domovino

si delajo Abesinke same ne glede na svoj družabni položaj. Tko jih tako, kakor so si tkali ljudje pred mnogimi leti v Evropi blago za obleke in perilo na domačih stavbah, Abesinke imajo doma tudi nekakšne kolovrate. Iz evropskega blaga nosijo samo spodnje obleke.

Doma so Abesinke zelo gostoljubne,

niten gost, ga povabijo tudi na pečeno jagnje. Vse družabno življenje teče v skromnih, toda skrbno plemenitih kočah, tako zvanih »tukuluha«, kjer je le malo pohištva in še to je neudobno posebno stoli. Samo dvor v Addis Abebi je obdan z modernimi poslopji tujih poslatstev in z zelenimi vrtovi.

Poseti odličnih Abesink so zelo ceremonijelni. Predno zapusti odlična Abesinka svoj dom, pošlje naprej slugo z obvestilom o svojem prihodu. Potem se napoti v goste z bogatim spremstvom služinčadi, sedi v sedlu na muli z značilnim abesinskim pokrivalom in v krasni, dragoceno okrašeni obleki. Pogosto imajo mule odličnih Abesink obseane okrog vratu zvončke, da se že od daleč sliši njihovo cingljanje znak, da prihaja visoka gospoda na obisk. Sedlo je tako okrašeno, da je težko zlesti z mule. Sicer je pa vedno pri rokah dovolj služinčadi, da pogrne preprogo pred svojo gospodarico in ji pomaga stopiti na tla.

Najzanimivejša je taka gostija po starih običajih. Vsako jed pokusi služinčad, predno jo postavijo pred ugledno Amharko. Ta navada izvira iz evropskega srednjega veka in renesance, ko so se mnogi visoki gospodje čutili ogrožene in se bali strupa. Na abesinskih posetih se izmenjavajo darila, ki jih dobivajo zlasti žene. Vedenje vseh ob posetih je zelo ceremonijelno in Evropeci so večinoma v zadregi, ker poznajo le redki med njimi vse abesinske obrede in običaje. Če se je oženil evropski plantažnik z Amharko, je imel dolgo sitnost v rodbinskem etiku. V družabnem običaju posebno z ženami je bil po abesinskih nazorih povsem nemogoč in preteklo je mnogo vode, predno se je užitel v nove razmere, da je mogel za silo živeti novo življenje. Od Menelika II. so se ohranile v vsej prestolnici evropske navade in običaji. Povsod drugod so pa stari običaji še globoko ukoreninjeni.

Haile Selassie je poslal svojo hčerko v francosko švico, kjer so jo vzgojili v modernem duhu, pa tudi mnoge Amharke so se napotile zadnja leta s svojimi možmi trgovci po svetu, nekatere celo same, da so se seznanile s tujimi kraji in običaji, nekatere so pa tudi študirale. V Evropi nosi Amharka večinoma evropsko obleko, komaj se pa vrne v domovino, jo zopet odloži. Nekatere Amharke so zelo nadarjene in sposobne. Mnogo je primerov, da vodijo po svojih starših

da zdaj čisto enostavno in po vojaško opustil svoje pozornosti.

Zeljino in s prijetnim občutkom je poslušala, ko ji je Süs pripovedoval o Liliti, kraljici demonov. Ta prva Adamova žena, dolgih las in krilata, se je sprla z možem, ki ji pri telesnem stiku ni bil po volji tako, kakor je želela. Segla je po svoji črni umetnosti, izgovorila prepovedano božje ime in odletela v Egipt, v deželo vseh zlih čarovnij. Kot sovražnica Eve in vsake zdrave zakonske zveze ograja od takrat porodnice in dojenčke s prokletstvom in zlo boleznijo. Toda v Egiptu so jo dohiteli trije angeli, ki jih je bil bog poslal za njo, Senoi, Sansenoi in Semangolof. Najprej so jo hoteli utopiti, potem so jo pa izpustili, ko je bila položila prisego demonov, da ne bo preganjala onih porodnic in dojenčkov, ki jih bodo ščitila imena teh treh angelov. Zato ima vsaka židovska žena pri sebi poročniški amulet z imeni Senioa, Sansenoi in Semangolofa.

Razburjena in z občutkom lahke groze je vprašala vojvodinja žida zaupno, ali bi ji mogel preskrbeti tak amulet. Seveda bi ga mogel, je odgovoril žid z globoko udanostjo. To je povedala pri prvi priliki svojemu spovedniku patru Florianu. Le-ta jo je z vso vneto svari pred tem korakom. Toda vojvodinja je sklenila kljub temu sprejeti amulet. Bo vsaj mirno spala, pozneje se pa lahko izpove, kaj je storila. Drugače je gledala na svojo nosečnost lahkomišelnost in zasmehljivo, kakor je bilo pač v njenem značaju. Vedla se je kakor človek, ki ga je presenečila nevihta v lahki poletni obleki, pa zamenjala svojo premočno obleko s kmečko obleko in se potem norčuje iz tega.

Na sveti večer je sedela v družbi nežna in mikavna, zavita v bele, krasne čipke, nad katerimi se je lokavo vrtela njena nežna glavica barve starega plemenitega marmorja pod blestečimi črnimi lasmi. Okrog nje je bilo zbranih nekaj zaupnih prijateljev, ki so bili povabljeni na sveti večer. Vojvoda je hotel izločiti Süsa. Toda Marija Avgusta je bila v posebnem tajnem, nemem sporazumu s svojim zanimivim in galantnim dvornim židom, odkar ji je pravil o amuletu proti Liliti in želela je, da bi bil povabljen tudi on na ta večer. Süs je bil v svoji takratni oamljenosti zelo vesel povabila in smatral ga je za nekakšno zadovoljenje. S spoštljivo hvaležnostjo je izročil vojvodinji darilo, zelo lepo gemmo s podobno novorojenčka, kitajsko ropotuljico za otroke iz porcelana in slonovine. Izredno večje izrezljani, klasti mo-

žički s kimajočimi glavami so plezali po ročaju, a majčkene pagode so zvonile in zvenketale. Kot tretje darilo ji je dal s skrivnostnostjo, spoštljivim nasmehom majhen zlat tulec. Vedela je dobro, kaj je v njem.

Toda drugi, ki so neradi videli, da je Süs še vedno tako dobro zapisan pri vojvodinji, jo ga sprejeli baš tisti večer kot vsiljivca ter ga napadali z grobimi, škodoželjnimi šalami. Vojvoda se je bil oklenil Remchingenove misli in svetloval je Mariji Avgusti, naj se ne zagleda v žida, češ, da bi nerad videl, če bi imel bodoči württemberski vojvoda kriv nos Marija Avgusta se je pa samo smehljala. Skrivaj je božala mali tulec, a kadar je drugi niso gledali, je vzela iz njega amulet in ga ogledovala. Bil je kosček pargamenta, popisan z rdečimi robotimi hebrejskimi črkami. Med njimi so se vile vznemirjajoče, strahotne figure, komično in grozeče so se krčile primitivne ptice.

Süsi je ta čas sprejel vsa roganja in grobe napade z enako pozornost in mirno vljudnostjo. Pozneje se je obrnil na vojvodo in Weissensea, češ, da je slišal, kako sta vojvoda in predsednik cerkvenega sveta nedavno debatirala o katoliškem in evangelskem besedilu božičnega evangelija, o tem, ali je pravičen evangelski prevod in med ljudmi

dopadenja ali pa katoliški »ljudem dobre volje«. Dejal je, da ga veselijo, da more kot skromno božično darilo prispevati nekaj k odgovoru na to vprašanje. Gospoda sta ga pogledala na vprašanje, tudi drugi so umolkili in prisluhnili s skeptičnim posmehom. Süs je pa vljudno in mirno nadaljeval: Od časov Barucha Spinoze, ki ga je bil najsvetlejši pfalski mejni grof poklical na heidelberško univerzo, posvečajo njegovi sovražniki veliko pozornost tudi Novemu zakonu in ga proučujejo z znanstveno temeljitostjo. Pisal je torej zastran omenjenega besedila nekemu trgovskemu prijatelju v Amsterdam in dobil naslednje pojasnilo: V grškem besedilu stoji »eudokias« in to se pravi vulgata, a katoličani prevajajo povsem pravilno bonae voluntatis, dobre volje. Erasmus je pa izdal svoje sveto pismo po rokopisu, v katerem je stalo nepravilno eudokia brez s in Luther je prevedel po tem »dopadenju«. Erasmus bi bil gotovo opazil to napako, če bi se ne bil tako žuril. Šlo mu je pa za to, da bi izšlo njegovo sveto pismo pred izdajo kardinala Ximenesa. Zato je torej pri vsem spoštovanju učenosti gospoda predsednika cerkvenega sveta Luthrov prevod božičnega evangelija na tem mestu netočen in Njegova Svetlost uvaža pravilno besedilo.

Lion Feuchtwanger:

73

Žid Süs

Roman

Toda vojvoda je kazal nerodno radost. Govoril je z vsakim o pričakovani dediščini v njegov mesnati, sangvinčni obraz se je raztezel v zadovoljnem smehu. Delal je grobe dovtype in obdajal Marijo Avgusto z okorno pozornostjo. Nji pa nosečnost nikakor ni bila prijetna. Bala se je, da bi ne postala grda, in bala se je tudi, da ji bo otrok v nadlego. Misel na porod jo je navdajala s strahom in gnusom. Poleg tega je smatrala materinstvo za nekaj nadležnega plebejskega in nedostojnega aristokratke. Mislila je tudi na to, da bi si dala pomagati od nosečnosti, kar je celo namignila doktorju Vendelinu Breyerju. Toda zdravnik je ni razumel ali je pa ni hotel razumeti. Med spoštljivimi pokloni je začel govoriti s svojim piščelim gasom o materinski sreči, sklicujoč se na antiko, omenil je mater bratov Gracchov in one matere antičnih junakov, ki so raje videle svoje sinove na ščitu, nego da bi se vrnili brez njega. Marija Avgusta je globoko vzdihnila, ko je morala opustiti to namero, pomislila je pa tudi, da bo vojvo-